БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 160 (16.243) • 10 июль 1975 йил, пайшанба • Баҳоси 2 тийин

ТАСС АХБОРОТИ

«МОЛНИЯ-2»

Ернинг сунъий йўлдошларидан фойдаланиб алоқа системаларини янада ривожлантириш программасига мувофиқ 1975 йил 8 июлда Совет Иттифоқида «Молния-2» алоқа йўлдоши юқори эллиптик орбитага учирилди. Унинг ичига системанинг сантиметрли тўлқинлар диапазонида ишлашини таъминлайдиган ретрансляция аппаратлари ўрнатилган.

«Молния-2» алоқа йўлдоши Совет Иттифоқидаги олис телефон-телеграф радио алоқаси системасини ишлатишни, СССР Марказий телевидениеси программаларини «Орбита» тармоғи пунктларига узатишни ва халқаро ҳамкорликни таъминлашга мўлжалланган.

Йўлдош апогейи Шимолий ярим шарнинг 40864 километри ва перигейи Жанубий ярим шарнинг 465 километридан иборат орбитага чиқарилди.

Йўлдош Ер атрофини 12 соату 17 минутда айланиб учади, орбитанинг оғиши — 62,8 градус.

«Молния-2» йўлдоши орқали алоқа сеанслари белгиланган программага мувофиқ ўтказилади.

АКТИВ ЙИҒИЛИШИ

СОВЕТОБОД (Андижон области). Бу ерда Андижон сув омбори қурувчилари партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш қатнашчилари шу муҳим сув хўжалиги объектини барпо этишни тезлаштириш чораларини ҳамда беш йилликнинг якунловчи йилида коллектив олдида турган вазифаларни муҳокама қилдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин нутқ сўзлади.

Йиғилиш 1975 йил топшириқларини муваффақиятли бажаришнинг конкрет йўллари белгиланган резолюция қабул қилди.

(ЎзТАГ).

Л. И. БРЕЖНЕВ В. БРАНДТ БИЛАН УЧРАШДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев 9 июль куни Германия Социал-демократик партиясининг раиси Вилли Брандт билан учрашди.

Фикрлашув чоғида Л. И. Брежнев билан В. Брандт СССР билан ГФР ўртасидаги муносабатларнинг турли соҳаларида бундан буёнги ижобий силжишларнинг муҳимлигини таъкидлаб ўтдилар. Улар КПСС билан Германия Социал-демократик партиясининг, ҳар иккала мамлакат ҳукуматларининг сарфлаётган куч-ғайратлари ана шу силжишларга эришиш учун хизмат қилажагини уқтириб ўтдилар.

В. Брандт совет халқининг сиёсий, ижтимоий ва меҳнат ҳаёти билан чуқурроқ танишиш имкони берилганлиги учун астойдил миннатдорчилик изҳор этди. В. Брандт ўзига ҳамма жойда самимий меҳмондўстлик кўрсатилганлиги учун сидқидилдан ташаккур билдирди. (ТАСС).

ВИЛЛИ БРАНДТ ЖЎНАБ КЕТДИ

Германия Социал-демократик партиясининг раиси Вилли Брандт рафиқаси билан 9 июлда Москвадан жўнаб кетди.

Внуково аэродромида В. Брандтни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари Б. П. Бугаев, В. В. Кузнецов, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси Л. М. Замятин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. И. Блатов, КПСС Марказий Комитетининг сектор мудирлари Д. Н. Мочалин, Н. Н. Пухлов, СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси А. П. Бондаренко, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида ГФРнинг СССРдаги элчиси У. Зам ҳам бор эди. (ТАСС).

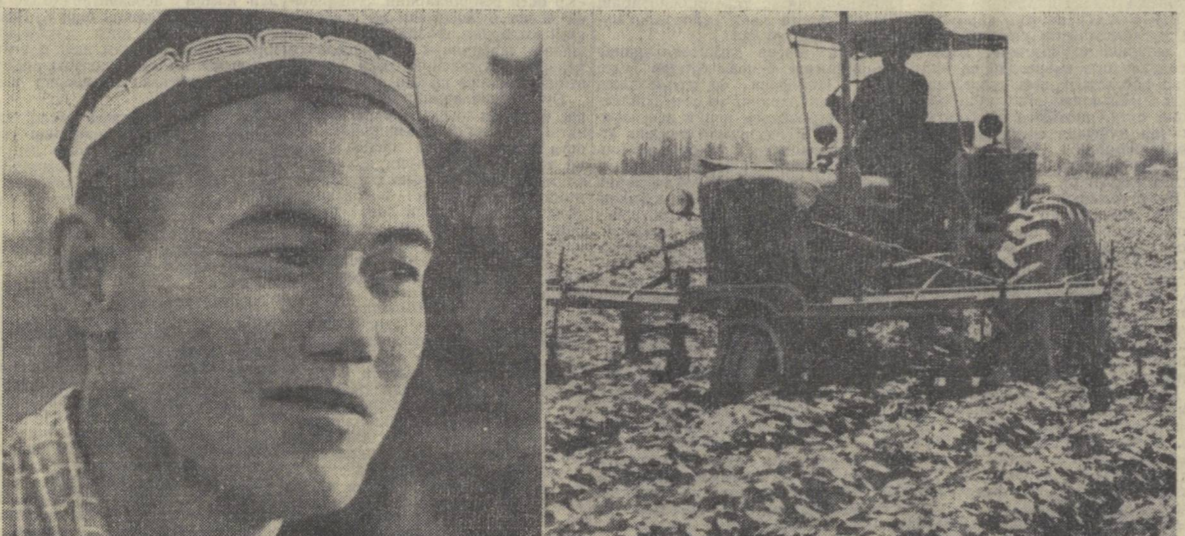

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ. Октябрь районидаги Юлиус Фучик номли совхоз пахтакорлари 4670 гектар майдонда пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар. Совхознинг Шоди Мажидов етакчилик қилаётган илғор бригадаси гектаридан планда белгиланган 13 центнер ўрнига 30 центнердан чўл дурдонаси армуғон қилишга сўз берганлар. Суратларда: (чапда) илғор бригада бошлиғи Шоди Мажидов. Бригада далаларида дуркун ғўзалар сифатли культивация қилинмоқда.

Ж. Тўраев фотолари.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Республика областларида сабзавот ва картошка тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 7 июлга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — тайёрланган сабзавот; учинчи стун — картошка (планга нисбатан процент ҳисобида).

Сурхондарё	76,4	78,2
Фарғона	38,1	1,0
Андижон	29,5	9,6
Тошкент	22,4	21,2
Наманган	16,6	0,4
Бухоро	11,2	—
Жиззах	9,8	6,1
Қашқадарё	9,3	44,4
Самарқанд	8,8	1,2
Сирдарё	6,3	21,6
Хоразм	5,0	0,4
ҚҚАССР	2,7	—
Республика бўйича:	21,3	15,0

МАМЛАКАТ ЕР ОСТИ БОЙЛИКЛАРИ — ХАЛҚ БАХТ-САОДАТИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

Соат 15 да Кремлда палаталарнинг мажлислар залида СССР Олий Совети Миллатлар Советининг иккинчи мажлиси бўлди.

Депутатлар **А. Н. Косигин, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов** ўртоқларни давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Миллатлар Советининг Раиси депутат **В. П. Рубен** олиб борган мажлисда ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳаси ҳақидаги масалаларни кўриб чиқиш давом эттирилди.

Миллатлар Советининг саноат, қонун лойиҳаларини тайёрлаш, қишлоқ хўжалиги, транспорт ва алоқа, қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати, табиатни қўриқлаш комиссияларининг топширувига биноан саноат комиссиясининг раиси депутат **К. К. Кайрис** қўшимча доклад қилди.

Табиат бойликларини эҳтиёт қилишдан иборат ленинча ғоя, деб таъкидлади у, мамлакатда табиатни қўриқлаш юзасидан ўтказилаётган барча тадбирларга асос қилиб олинмоқда. Коммунистик партия билан Совет давлати ана шу муҳим масалаларга доимо эътибор бериб келмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партиянинг XXIV съездида бундай деган эди: «Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш чораларини кўрган вақтда бу нарса ҳаво ва сувни хатарли равишда бузиш, ерни унумсиз қилиб қўйиш манбаи бўлиб қолмасдан, балки табиий ресурсларга жон куйдириб қараш билан қўшиб олиб борилиши учун ҳамма ишни қилиш зарур... Ватанимизнинг гўзал табиати берадиган ҳамма неъматлардан бизгина эмас, келажак авлодлар ҳам фойдалана оладиган бўлишлари лозим».

Мамлакат ер ости бойликларини эҳтиёт қилиб, тежаб-тергаб ишлатиш соҳасида КПСС XXIV съезди ўртага қўйган вазифа — табиатни қўриқлашни кучайтириш ва табиат ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш масалалари юзасидан СССР Олий Совети чиқарган қарорда ҳамда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарорида, шунингдек давлат халқ хўжалиги планларида ўз ифодасини топди. Минерал ресурслардан тўғри фойдаланиш ҳақидаги ғамхўрлик министрликлар, идоралар ва кончилик корхоналари коллективларининг диққат марказида турибди. Ер ости бойликларига эҳтиётлик билан қараш принципини турмушга татбиқ қилатуриб, фан-техника тараққиёти ривожланиши, қазиб чиқарилаётган минерал хом ашё ҳажмининг кўпайиши билан жамиятнинг табиатга таъсир ўтказиш миқёси ошиб боришини ҳам эсда тутиш керак. Шу боисдан ер ости бойликларидан фойдаланиш тўғрисидаги масала теварак атрофдаги табиат муҳитини қўриқлашдан иборат умумий проблема билан чамбарчас боғлангандир.

Кўпдан-кўп фойдали қазилма конларидан фойдаланиш кўп миллатли мамлакатимиз экономикаси ва маданиятининг тез ривожланишини белгилаб берди, деб давом этди нотиқ. Минерал хом ашё базасини вужудга келтиришда ва шу асосда ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантиришда барча иттифоқдош республикалар иштирок этмоқда. Халқ хўжалигида минерал хом ашё истеъмол қилишнинг узлуксиз ўсиб бораётганлиги булардан яна ҳам самарали, комплекс, рационалроқ фойдаланишнинг аҳамиятини оширади, барча корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва гражданлардан ер ости бойликларини эҳтиёт қилишни талаб этади.

К. К. Кайрис минерал хом ашёни қазиб олиш ва қайта ишлаш соҳасидаги ижобий жиҳатларни таъкидлаб, бундай деди: айрим кончилик корхоналари фойдали қазилмаларнинг аниқланган запасларидан қониқарсиз фойдаланмоқдалар, конларни тайёрлаган чоғда катта ва ўринсиз нобудгарчиликка йўл қўймоқдалар. Ҳисобот маълумотларига кўра, кўмир қазиб чиқариш вақтидаги нобудгарчилик ўрта ҳисобда қарийб 20 процентни ташкил этади, «Карагандауголь», «Прокопьевскуголь» комбинатларининг баъзи шахталарида эса 40-45 процентгача етади. Конлардан нефть запасларининг ярмидан камроғи ва калийли туз запасларининг учдан бир қисми қазиб чиқарилмоқда. Ер остидан қазиб чиқарган чоғда қора рангли ва нодир металлар рудаси, кўмир запасларининг ҳар беш тоннасидан бир тоннаси ер бағрида қолиб кетмоқда. Нефть билан бирга қўшилиб чиқадиган газ ҳали ҳам кўплаб нобуд қилинмоқда, бу газ очиқ ҳавода ёндириб юборилмоқда.

Фойдали бойликларнинг манбаларидан комплекс фойдаланишга маҳкамачилик нуқтаи назаридан ёндашиш жиддий зарар етказмоқда. Планлаштирувчи органлар, фан ва техника давлат комитети тармоқ министрликлари билан биргаликда ишга маҳкамачилик нуқтаи назаридан ёндашишни бартараф қилиб, фойдали қазилмаларни қазиб чиқарган ва қайта ишлаган чоғда, уларнинг ҳаммасидан комплекс фойдаланишни таъминлашлари зарур. Бу масалаларни ҳал этиш учун лойиҳа ва конструкторлик ташкилотлари, шунингдек, СССР Фанлар академиясининг илмий-тадқиқот институтлари янада кенгроқ жалб этилиши лозим. СССР Фанлар академияси системасида илмий-тадқиқот марказини ташкил этиш тўғрисида СССР Олий Советининг сессиясида 1972 йил сентябрь ойидаёқ киритилган таклиф диққатга сазовордир. Бу илмий-тадқиқот маркази табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан рационал фойдаланиш масалаларини комплекс ўрганишдан иборат бўлиши керак эди.

Шу муносабат билан комиссиялар СССР ҳукумати ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳасини ишлаб чиқиб, ўз вақтида тақдим этиши муҳим эканлигини таъкидлайдилар.

Матбуотда эълон қилинган қонун асослари лойиҳаси ҳамма томондан маъқулланди. Комиссияга келган кўплаб хат, мулоҳаза ва таклифлар ана шундан далолат беради. Муҳокама якунлари мамлакатимиз меҳнаткашлари ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳасини табиатни қўриқлаш ва табиат бойликларидан рационал фойдаланиш тўғрисида Коммунистик партия билан Совет давлати ғамхўрлигининг янги кўриниши сифатида қабул қилдилар.

Партия ва Совет давлати, деб давом этди К. К. Кайрис, қонунларни такомиллаштиришгагина эмас, шу билан бирга совет қонунларига риоя этилишига ҳам катта аҳамият бермоқдалар. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг қонунга риоя этилгандагина у яшайди, деган кўрсатмасини эслатиб ўтиш лозим. Шу муносабат билан нотиқ ер, сув тўғрисидаги ва табиатни муҳофаза қилишга қаратилган бошқа қонунларни оғишмай ижро этиш ва уларга риоя қилиш зарурлигини яна бир карра таъкидлаб ўтди.

Қўшимча докладчи комиссиялар қонун асослари лойиҳасига айрим янги қоидалар киритишни, шунингдек қонун лойиҳасининг бир қанча моддаларини аниқлашни ва тўлдиришни таклиф этганликларини маълум қилди.

Менга қўшимча доклад қилишни топширган комиссиялар, деди пировардида К. К. Кайрис, Н. А. Тихонов докладида баён қилинган асосий қоидалар ва хулосаларга қўшиладилар, шунингдек кўриб чиқилаётган масала юзасидан СССР Олий Совети тақдим этган қарор лойиҳасини маъқуллайдилар.

Комиссиялар ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳасини кўрсатиб ўтилган қўшимча ва ўзгартишларни ҳисобга олган ҳолда тасдиқлаш тўғрисида таклиф киритадилар.

* * *

Шундан кейин муҳокама этилаётган масалалар юзасидан музокаралар бошланди.

РСФСР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари депутат **А. М. Калашников** минбарга чиқади. Совет кишилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг пойтахтдаги Бауман округи сайловчилари билан учрашувдаги нутқини зўр мамнуният билан кутиб олдилар, деди у.

Сўнгра нотиқ минерал хом ашёдан фойдаланишни доимо яхшилаш зарурлиги тўғрисида гапирди. Конлардаги фойдали қазилмаларни чиқариб олиш практикасига фойдали қазилмаларни кавлаб олиш ва қайта ишлаш вақтида бўладиган нобудгарчиликни қисқартириш имконини берадиган янги, тобора мукаммал технология жараёнлари янада кенг жорий этилмоқда, деди у. А. М. Калашниковнинг фикрича, министрликлар билан идоралар хом ашё ресурсларидан комплекс фойдаланиш тадбирларини белгилаб амалга оширишлари зарур. Янги қурилишлар лойиҳаларига хом ашёдан шундай фойдаланиш принциплари асос қилиб олиниши лозим.

Донецк область Совети ижроия комитетининг раиси депутат **Д. М. Гридасов** шуни маълум қилдики, Донбасс территориясида минерал хом ашёнинг 50 дан ортиқ тури борлиги аниқланган. Қонун асосларининг конларни ишлатишнинг энг рационал ва самарали тадбирларини қўлланиш йўли билан ер ости бойликларини тўла-тўкис, комплекс ўрганиш ва улардан фойдаланишни таъминлашни кўзда тутувчи қоидаси область учун айниқса актуалдир. Депутат ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асосларининг сессия муҳокамасига тақдим этилган лойиҳасини маъқуллади.

Сўнгра Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари депутат **А. А. Хўжаев** сўзга чиқди. (Депутат А. А. Хўжаевнинг нутқи алоҳида эълон қилинаётир).

Грузия ССР Фанлар академиясининг вице-президенти депутат **Е. К. Харадзе** бундай деди: техника жадал ривожланиб бораётган бизнинг асримиз табиий бойликлардан рационал фойдаланишга бутун куч-ғайратни сарфлашни талаб қилмоқда. Коммунистик партия билан Совет давлати атроф муҳитни муҳофаза қилиш масалаларига доимо эътибор бериб келмоқдалар.

Ер ости бойликларининг запаслари нақадар кўп бўлмасин, улар чексиз эмас, деди сўзини давом эттириб депутат. Нотиқ минерал ресурслардан комплекс фойдаланиш проблемаларини ҳал этишда Грузия олимларининг мамлакатдаги қардош республикалар олимлари билан қилаётган ҳамкорлиги тўғрисида гапирди.

Қозоғистон Компартияси Жезқазғон область комитетининг биринчи секретари депутат **К. С. Лосев** бу ёш область экономикаси тез юксалиб бораётганлигини айтиб берди.

Руда хом ашёсидан комплекс фойдаланиш ишида янги техникани етказиб бериш графикларини бузиш ҳоллари, номукаммал технология қўлланилаётганлиги ишни қийинлаштираётганлигини депутат таъкидлаб ўтди. Фойдали қазилмалар кавлаб бўлинган чуқурларни тўлдирувчи қурилмаларни ишга тушириш орқада қолмоқда. К. С. Лосев Госплан билан тегишли министрликлар бу масалаларни ҳал этишни алоҳида контроль остига олсинлар, деб таклиф қилди.

Тожикистон Компартияси Ленинобод область комитетининг биринчи секретари депутат **Р. Хожиев** фан билан ишлаб чиқаришнинг ҳамдўстлиги туфайли республиканинг рангли металлургия корхоналарида фойдали қазилмалардан комплекс фойдаланиш ортаётганлигини, металлнинг исроф бўлиши қисқараётганлигини гапириб берди. Шу билан бирга у Тожикистоннинг бир қанча руда конларида қазилмадан комплекс фойдаланиш ҳали йўлга қўйилмаганлигини, натижада қимматли минерал хом ашёдан анчагина қисми исроф бўлаётганлигини таъкидлади.

Раздан кон-химия комбинати айланма печларининг машинисти депутат **О. Г. Гюльмисарян** республика экономикаси юксак суръатлар билан ривожланаётганлигини кўрсатувчи факт ва рақамларни айтиб ўтди.

О. Г. Гюльмисарян республика корхоналарида минерал ресурслардан комплекс фойдаланиш проблемасига катта эътибор берди. У СССР Госплани ва бошқа марказий ташкилотлар шаънига танқидий мулоҳазалар айтди, шу ташкилотларнинг айби билан Раздан кон-химия комбинати суст суръатлар билан қурилаётганлигини гапириб берди.

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳаси сессияда муҳокама қилинаётганлиги, деди Татаристон АССР Министрлар Советининг Раиси депутат **Г. И. Усмонов**, табиий ресурсларни қўриқлаш тўғрисида КПСС XXIV съезди чиқарган қарорлар изчиллик билан амалга оширилаётганлигининг яққол далилидир. Татаристон конларга бой. Шулар орасида нефть конлари муҳим ўрин олади.

Депутат табиий бойликлардан тўла-тўкис фойдаланиш проблемаларига эътибор берилаётганлиги тўғрисида гапириб, шуни таъкидладики, ҳозир ер остидаги потенциал нефть запасларининг илгари имкони бўлган 20-30 проценти ўрнига 50 проценти ва ундан ҳам кўпроқ қисмини чиқариб олиш вазифаси ўртага қўйилмоқда.

Мамлакатни минерал-хом ашё ресурслари билан таъминлашга Қирғизистон муайян ҳисса қўшмоқда, деди Қирғизистон Компартияси Иссиққўл область комитетининг биринчи секретари депутат **А. Дуйшеев**. Унинг территориясида фойдали қазилма кавлаб олаётган ва қайта ишлаётган ўнлаб корхоналар ишлаб турибди. Нотиқ кон-металлургия саноатидаги технология жараёнларини тезроқ такомиллаштириш зарурлигига эътиборни қаратди.

Ер ости бойликларининг социалистик мулк эканлиги ва хўжалик планли бошқарилиши табиий бойликлардан бутун жамият манфаатлари йўлида рационал фойдаланиш учун шарт-шароит яратади, деб таъкидлади Эстония ССР Фанлар академиясининг президенти депутат **К. К. Ребане**. Эстония территориясида мамлакатдаги энг катта ёнувчи сланец кони, бой фосфорит конлари, торф, доломит, оҳак, кулолчилик тупроғининг каттагина запаслари жойлашган. Олимлар, саноат корхоналарининг коллективлари сланецдан комплекс фойдаланиш учун кўп иш қилдилар, ҳозир ундан 40 хилдан ортиқ қимматли химиявий маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда, сланец кули эса Эстониядаги ва қўшни республикалардаги шўр тупроқни оҳаклаш учун ишлатилмоқда. Ҳали бундан ҳам кўпроқ иш қилиниши лозим, деб таъкидлади нотиқ. Чунки бу фойдали қазилмани кавлаб олиш йил сайин кўпаяверади.

(Давоми иккинчи бетда).

ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ ЎЗ ИШИНИ ТУГАТДИ

Москвада «Тинчлик, демократия ва социал тараққиёт йўлидаги халқаро ҳаракатда хотин-қизларнинг роли» мавзуида икки кун давом этган Бутуниттифоқ илмий конференцияси 8 июлда ўз ишини тамомлади. Конференцияда мамлакатимиздаги илмий ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, шунингдек чет эллардан келган меҳмонлар иштирок этдилар.

Конференцияда тингланган бир қанча докладларда СССРда ва бошқа социалистик мамлакатларда хотин-қизлар масаласининг ҳал этилиши тажрибаси муфассал ёритилди, фақат социализмгина хотин-қизларни чинакам озодликка олиб чиққанлиги, сиёсий ҳаётнинг, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида уларнинг фаол қатнашувлари учун имконият яратиб берганлиги кўрсатиб ўтилди.

Ҳозирги замон капиталистик жамиятидаги ва ривожланаётган мамлакатлардаги хотин-қизларнинг аҳволига, уларнинг революцион ҳамда миллий озодлик ҳаракатидаги, антиимпериалистик ва антимонополистик курашдаги муҳим ва тобора ўсиб бораётган ролига катта эътибор берилди.

(ТАСС).

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ЎЗБЕКИСТОН ҚУРУВЧИЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ВАХТАСИ

Республика бинокорлик материаллари саноати ва қурилиш индустрияси қурилиш, монтаж ва лойиҳалаш ташкилотлари, корхоналарининг коллективлари беш йилликнинг якунловчи йили планлари ва мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдирдилар. Улар ўз меҳнат зафарларини КПСС XXV съездига бағишламоқдалар.

Йилнинг биринчи ярмида Тўхтагул ГЭСидан то Андижон шаҳригача бўлган масофада 500 киловольт кучланишли электр узатиш линияси, Оҳангарон ун комбинатида элеватор, иккита чорвачилик сут комплекси ишга туширилди. Суғориладиган 25 минг гектар янги ер ўзлаштирилди, 894 минг квадрат метр уй-жой, 12,3 минг ўринли мактаблар, 3340 ўринли мактабгача болалар муассасалари ва бошқа объектлар қурилди.

Барча қурилиш ва монтаж министрликлари ҳамда идоралари пудрат ишлари ярим йиллик планини бажардилар, ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан бу ишлар ҳажмининг ўсишини таъминладилар. Ярим йиллик план қуйидагича бажарилди:

Планнинг бажарилиши (процент ҳисобида) биринчи стун — йилнинг биринчи ярмида, иккинчи стун — июнь ойида, учинчи стун — йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг биринчи ярим йилига нисбатан.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	100,4	100,1	102,0
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	102,0	105,0	106,0
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш министрлиги	104,0	104,0	102,0
Главташкентстрой	102,0	101,0	100,8
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	103,0	108,0	125,0
Узглавводстрой	106,0	109,0	117,0
Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қурилиши ва фойдаланиш министрлиги	106,0	108,0	106,0
Узколхозстрой	104,0	104,0	115,0
Главсредазирсовхозстрой (Ўзбекистон ССР территориясида)	102,0	98,0	112,0

Шу билан бирга, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган XVIII пленуми кўрсатиб ўтганидек, айрим қурилишларда мусобақадош коллективларга олинган мажбуриятларни бажариш учун зарур шарт-шароитлар тўлиқ яратиб берилмаяпти.

Бунинг натижасида Қурилиш министрлигининг баъзи коллективлари планни бажарганлари ҳолда ўз мажбуриятларини адо эта олмаяптилар. «Главташкентстрой» фан ва ўқув юртлари объектларини қуришда орқада қолмоқда. Сергелидаги ғўзапоядан қурилиш плиталари тайёрлайдиган завод, Тошкентдаги «Хлопкоприбор» заводи, Олмалиқда нон заводи, Қўқондаги мой-ёғ комбинатида, Сирдарёдаги паррандачилик фабрикасида янги қувватлар ва баъзи бир бошқа объектлар ишга туширилмай қолди.

Вазифа — меҳнат, материал ва техника ресурсларини жамлаш йўли билан ишга тушириладиган объектларда ишни анча кучайтиришдан, йилнинг биринчи ярмида фойдаланишга топшириш мўлжалланган барча объектларни июль ойида ишга туширишдан иборат.

Ишга тушириладиган барча объектларни муддатида фойдаланишга топширамиз! — шиори бундан буён ҳам мусобақа шиори бўлиши лозим.

Партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVIII пленумининг қарорини бажариш борасида қунт билан ташкилотчилик ва сиёсий иш олиб боришлари, бу ишни доимо диққат марказида тутишлари лозим.

«САЛЮТ-4»: МЕДИЦИНА ВА ТЕХНИКА ЭКСПЕРИМЕНТЛАРИ

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 9 июль. (ТАСС). «Салют-4» орбитал илмий станциясининг учиши давом этмоқда. 8 июлда Петр Климук билан Виталий Севастьянов комплекс медицина экспериментлари туркумини бажардилар. Космонавтлар велоэргометрда дозаланган жисмоний нагрузка билан функционал тадқиқотлар ўтказдилар. Бунда юрак артериал босими ва механик функцияларининг кўрсаткичлари (кинетокардиограмма) қайд этилди. Иккала космонавт электрокардиографик жиҳатдан тўла текшириб ҳам чиқилди.

Орбитал станция бортидаги навбатдаги иш куни 8 июль кечқурун бошланиб, 9 июль Москва вақти билан соат 10 да тугади. Иш программасида техника экспериментлари ҳам бор эди. Космонавтлар бир қанча астронавигацион ўлчов ишларини бажардилар. Олинган натижалардан мустақил навигация, янги оптик асбоблари, келгусидаги космик аппаратларини яратишда фойдаланилади.

Экипажнинг иккала аъзоси ўзини яхши ҳис этмоқда.

Станция бортидаги системаларнинг аҳволи нормада турибди.

ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

МАМЛАКАТ ЕР ОСТИ БОЙЛИКЛАРИ — ХАЛҚ БАХТ-САОДАТИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

(Боши биринчи бетда).

РСФСР Ёзувчилар союзи правлениесининг Раиси депутат **С. В. Михалков** ўз нутқининг анчагина қисмини совет адабиётининг турмуш билан [illegible] алоқаларига бағишлади. Бизнинг социалистик [illegible] янги [illegible] адиб [illegible] социалистик [illegible] актив [illegible] ёзувчилар [illegible] депутат [illegible] мамлакатимиз [illegible] билан [illegible] бўлиб [illegible].

Қонун асослари бизнинг Якутия Автоном Республикамиз учун [illegible] сўз [illegible] сессияда [illegible] ишлаб чиқариш [illegible] депутат [illegible] нотиқ [illegible] иш [illegible] бу иш [illegible] талабларга [illegible].

[illegible] давр[illegible] воқеалар [illegible] деди Тюмень [illegible] комитетининг раиси депутат **Л. Н. Кузнецов.** Коммунистик партия ленинчи Марказий Комитетининг доно раҳбарлиги, унинг Сиёсий бюроси, шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг актив кўп қиррали фаолияти социалистик экономикамизнинг муттасил ривожланишини, муҳим социал вазифалар ҳал этилишини таъминламоқда.

Шундан кейин нотиқ Ғарбий Сибирь нефть, газ конларини ўзлаштириш ва шу конлардан комплекс фойдаланиш проблемаларига тўхталди. КПСС XXIV съезди Директиваларида, деди нотиқ, Ғарбий Сибирда нефть чиқаришни беш йиллик охиригача йилига 120-125 миллион тоннага етказиш белгиланган эди. Бу топшириқ анча ошириб бажарилади. Бу йил мамлакатнинг янги нефть конлари салкам 147 миллион тонна қора олтин беради.

* * *

9 июль куни эрталаб соат 10 да Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг иккинчи мажлиси очилди. Мажлис СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида Иттифоқ Совети Раиси депутат **А. П. Шитиков** раислигида ўтди.

Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П Кириленко, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, В. В. Шчербицкий, Б. Н. Пономарев, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, К. Ф. Катушев ўртоқлар мажлисда ҳозир бўлдилар. Депутатлар уларни узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Мажлисда Германия социал-демократик партиясининг раиси, ГФР бундестагининг депутати В. Брандт ҳозир бўлди.

Депутатлар ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳаси ҳақидаги масалаларни қараб чиқишни давом эттирдилар.

Иттифоқ Советининг саноат, қонун лойиҳаларини тайёрлаш, қишлоқ хўжалиги, транспорт ва алоқа, қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати, табиатни муҳофаза қилиш комиссияларининг топшириғига биноан саноат комиссиясининг раиси депутат **Я. П. Рябов** қўшимча доклад қилди.

КПСС XXIV съезди қарорларини муваффақиятли равишда амалга ошириш натижасида, деди у, мамлакатимиз иқтисодий ва ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида янги юксакликларга кўтарилди, унинг бутун дунёдаги обрў-эътибори ва нуфузи мустаҳкамланди, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда янги улкан қадам ташланди.

Ватанимизнинг қудрати ҳамда гуллаб яшнаши ер ости бойликларига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Фойдали қазилмалар нечоғлик кўп қидириб топилиб, ишлаб чиқилса ва улардан самарали фойдаланилса, саноат, қишлоқ хўжалиги, умуман экономикамиз шу қадар тез ривожланади, халқ фаровонлиги ошади, коммунистик қурилиш йўлидан шу қадар комил ишонч билан олға бораверамиз.

Комиссия раиси мамлакатда минерал хом ашёдан фойдаланиш тажрибаси тўғрисида гапириб берди. У комиссиялар СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Н. А. Тихонов докладида баён қилинган қоидалар ва хулосаларга қўшилажагини айтди.

Фан-техника тараққиёти шароитида фойдали қазилмаларнинг запасларидан тежаб-тергаб, эҳтиёт қилиб фойдаланишни таъминлаш, ер ости бойликларини қўриқлашни кучайтириш Совет давлатининг энг муҳим вазифаси, мамлакат экономикасини муваффақиятли ривожлантиришнинг асосий шартларидан бири бўлиб қолмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съездига ҳисобот докладида бундай деб таъкидлаган эди: «Халқ хўжалигининг ривожланиши хом ашёнинг ҳар хил турларига бўлган талабни жуда кучайтириб юборади. Биз ана шу эҳтиёжларни қондириш учун бундан буён ҳам кончилик тармоқларини юксак суръатлар билан ривожлантира берамиз. Шу билан бирга ишни шундай олиб бориш керакки, бу тармоқлар тағин ҳам самарали ишлайдиган бўлсин, хом ашёни яхшироқ қайта ишлашни таъминласин, унинг сифати яхшиланиб, чиқитлари камайишига эришилсин».

Мамлакатимиз табиий бойликларидан илмий асосланган ҳолда, самарали фойдаланишни ва шу бойликларни қўриқлашни таъминлашда совет қонунлари муҳим роль ўйнайди, Коммунистик партия билан Совет давлати совет қонунларини ривожлантириш ва такомиллаштиришга катта эътибор бермоқдалар.

Кейинги йилларда табиатни қўриқлашга доир қонунларни янгилаш ва такомиллаштириш соҳасида зарур бўлган ишлар қилинди. Нотиқ ўртоқ Л. И. Брежневнинг: «Совет қонунларини такомиллаштириш ишини давом эттириш, бу қонунларнинг ҳаётдан орқада қолмаслиги, бизнинг қонунларимиз мустаҳкам, стабиллигича қолиб, жамиятда содир бўлаётган жараёнларни тўғри акс эттириши йўлида иш олиб бориш керак» деган йўл-йўриғини эслатиб ўтди.

Муҳокама этилаётган қонун лойиҳаси аввалги қонун актларининг ўз амалий аҳамиятини сақлаб қолган нормаларини ўзига сингдирган. Айни вақтда қонун лойиҳасига жамиятимиз ривожининг ҳозирги босқичида халқ хўжалигининг эҳтиёжларини ифодалайдиган янги қоидалар киритилган. Унда КПСС Программасининг, партия XXIV съезди қарорларининг талаблари, шунингдек КПСС Марказий Комитети кейинги пленумларининг совет экономикасини ривожлантириш, теварак атрофдаги табиий муҳитни муҳофаза қилиш, совет қонунларини такомиллаштириш масалаларига доир талаблари мужассамлаштирилди.

Я. П. Рябов комиссияларнинг топшириғига биноан бундай деди: ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асосларининг СССР ҳукумати тақдим этган лойиҳаси ер ости бойликларидан планли, ўринли, комплекс фойдаланиш ва бу бойликларни қўриқлаш, мамлакат халқ хўжалигини янада ривожлантириш, совет кишиларининг турмуш шароитларини яхшилаш ва теварак-атрофдаги табиий муҳитни ҳозирги ҳамда келажак авлодлар учун қулай ҳолатда сақлаш вазифаларига мос келади.

Депутат янги қонун асослари лойиҳасининг баъзи бир қоидаларини таърифлаб берди. Лойиҳа СССР Олий Совети Президиумининг қарорига биноан жамоатчилик томонидан муҳокама этиш учун матбуотда эълон қилинганлигини нотиқ эслатиб ўтди. Муҳокама якунлари шуни кўрсатдики, қонун лойиҳаси ҳамма жойда маъқуллаб кутиб олинди ва мамлакат меҳнаткашлари уни Коммунистик партия билан Совет давлатининг табиий бойликларимиздан ўринли фойдаланиш ва бу бойликларни қўриқлаш тўғрисидаги ғамхўрлигининг янги ифодаси деб қабул қилдилар.

Ер ости бойликлари тўғрисидаги янги қонун лойиҳаси жамоатчилик томонидан муҳокама этилганлиги, бунда кенг меҳнаткашлар оммаси актив иштирок этганлиги жамиятимизнинг чинакам демократизмини яна бир карра намойиш қилди, халқ ер ости бойликларидан ўринли, комплекс фойдаланиш ва шу бойликларни қўриқлаш масалаларига ғоят қизиқиб қараётганлигини кўрсатди.

Доимий комиссиялар, деди депутат, ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг кончилик муносабатларини тартибга солиш тўғрисидаги компетенциясини белгилаш нормаларини конкретлаштиришни, лойиҳада шу масалалар ҳал этиладиган иккита мустақил моддани бир-биридан ажратишни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайдилар. Шундай қилиш ССР Иттифоқида ва иттифоқдош республикаларда ер ости бойликлари тўғрисидаги қонунларни янада ривожлантириш учун зарур ҳуқуқий базани вужудга келтиради. Комиссия раиси ер ости бойликларидан фойдаланиш ва шу бойликларни қўриқлаш масалаларини ҳал этишда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ролини анча кенг ифодалашни таклиф қилди.

Лойиҳада ер остидан фойдали қазилмаларни кавлаб олиш билан боғлиқ бўлмаган мақсадларда фойдаланиш вақтида оқава сувларни зарарли моддаларни, ишлаб чиқариш чиқитларини ҳамда бошқа моддалар ва материалларни зарарсизлантиришни ёхуд уларни муайян чегаралар билан чеклаб қўйишни ҳамда уларнинг кон ишлари олиб борилаётган жойларга, ер юзасига ва сув объектларига ўтишининг олдини олишни таъминлайдиган тадбирлар амалга оширилиш лозимлигини махсус кўзда тутиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Қўшимча докладчи қонун лойиҳасига яна бир қанча таклифлар ва аниқликлар киритиш лозимлигини айтди. У доимий комиссияларнинг топшириғига биноан ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асосларининг СССР ҳукумати тақдим этган лойиҳасини маъқуллашни ҳамда уни тузатишлар ва қўшимчалар билан тасдиқлашни таклиф қилди. Я. П. Рябов СССР Олий Советининг «Ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарори лойиҳасини ҳам қабул этишни таклиф қилди.

Бу ҳужжатларнинг қабул этилиши фойдали қазилма запасларини эҳтиёт қилишни таъминлашга, ер ости бойликларидан фойдаланишни ва шу бойликларни қўриқлашни яхшилашга, мамлакатимиз экономикасини янада ривожлантиришга ва шу асосда совет халқининг фаровонлигини оширишга ёрдам беради.

Сўнгра муҳокама этилаётган масалалар юзасидан музокаралар бошланди.

Ҳозир мамлакатимизнинг бутун ҳаёти тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли бажариш учун кураш ва КПСС XXV съездига тайёргарлик кўриш белгиси остида ўтмоқда, деб таъкидлади Украина Компартияси Днепропетровск область комитетининг биринчи секретари депутат **А. Ф. Ватченко.** Область ишчилари ва колхозчилари зиёлилари КПСС сиёсатини, партия Марказий Комитети ва ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Марказий Комитет Сиёсий бюросининг амалий фаолиятини якдиллик билан маъқуллаган ва қўллаб-қувватлаган ҳолда беш йиллик якунловчи йили топшириқларини муваффақиятли бажаряптилар.

А. Ф. Ватченко қазилма кавлаб чиқариш ва уни қайта ишлаш саноатнинг негизини ташкил этувчи Днепропетровск области учун шу масалаларни муҳокама қилиш алоҳида аҳамиятга эга эканлигини айтди. У кейинги вақтларда Кривой Рог ҳавзасини ривожлантириш суръатлари бирмунча секинлашганлигига эътиборни жалб қилди. Унинг фикрича, СССР Госплани ва Қора металлургия министрлиги Кривой Рог ҳавзасини ривожлантириш проблемаларини чуқурроқ ўрганиб чиқиши лозим.

«Белоруссьқалий» комбинатининг бригада бошлиғи комбайн машинисти депутат **В. К. Бабич** Минск областида калий туз конларида минерал ўғит кавлаб чиқариш ва ишлаб чиқариш билан учта комбинат шуғулланаётганлигини айтди. Белоруссия кончилари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришдек умумхалқ ишига ўз ҳиссаларини қўшаётганликлари билан фахрланадилар.

Белоруссиялик калийчилар, деб давом қилди депутат, — КПСС XXIV съездининг хом ашёнинг янада яхшилаб қайта ишланишини таъминлаш, сифатини яхшилаш, чиқитни камайтириш тўғрисидаги кўрсатмаларини бажариш борасидаги чораларни кўраяптилар.

Фан-техника революцияси шароитларида, — дейди СССР геология министри, депутат **А. В. Сидоренко,** — минерал ресурслар Ватан иқтисодий потенциалини кўп жиҳатдан белгилаб беради. Депутат соҳа ходимлари план топшириқларини қандай бажараётганликлари тўғрисида гапириб берди.

А. В. Сидоренко ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш борасидаги чораларни СССР Олий Совети кўриб чиқаётганлиги муҳимлигини айтгач, ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳаси қабул қилинсин деган таклифни маъқуллади.

Латвия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари депутат **А. Э. Восс** республика территориясида ҳамма ерда тарқалган фойдали қазилма, жумладан, қурилиш индустрияси учун катта-катта хом ашё запаслари борлигини маълум қилди. Шулардан илмий асосланган ҳолда самарали фойдаланиш зарур. Нотиқ Латвия ССРда янги корхоналар иқтисодий жиҳатдан наф келтирадиган конлар базасидагина лойиҳаланаётганлигига эътиборни жалб қилди.

26 Боку комиссари номли Боку нефть-газ кавлаб чиқариш бошқармасининг оператори депутат **К. Х. Сулейманова** аллақачонлардан бери фойдали қазилмалар кавлаб чиқарилаётган районлар учун муҳокама этилаётган қонун асосларининг моддалари нақадар катта аҳамиятга эгалигини Озарбайжон конлари мисолида кўрсатиб берди.

Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **А. М. Қилчев** республика табиий бойликларидан фойдаланишни янада яхшилаш масалаларига катта эътибор берди. У дунёда энг катта кимёвий хом ашё конларидан бири — Қорабўғоз Гўл қўлтиғини тилга олди. Кейинги ўн йилда бу ерда маҳсулот ва хом ашё ишлаб чиқариш икки баравар кўпайган. Шунга қарамай, ҳанузгача қўлтиқ бойликларининг бир қисмидангина фойдаланиляпти. «Карабугозсульфат» комбинатида хом ашёни қайта ишлаш комплекс ҳолда эмас.

Депутат СССР химия саноати министрлигига мурожаат қилиб, қўлтиқнинг тузга тўйинган юзидан комплекс равишда фойдаланиш техника-иқтисодий асосларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш тезлаштирилишини сўради.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги саноатда ишларни хавфхатарсиз олиб бориш назорати ва кончилик назорати давлат комитетининг раиси депутат **Л. Г. Мельников** мамлакатда табиий бойликлардан планли, рационал ва комплекс равишда фойдаланиш учун ҳамма шароитлар бор — ер ости бойликларининг давлат мулки бўлганлиги ишлаб чиқариш кучларини тўғри жойлаштиришни таъминлашга ҳамда халқ хўжалигини юксак суръатлар билан ривожлантиришга имкон беради, деб таъкидлади.

Депутат ер ости бойликларидан асосий ва у билан бирга ётувчи бошқа фойдали қазилма запасларини комплекс равишда кавлаб чиқариш, шу қазилмалар таркибида бўлган қимматли моддалардан фойдаланиш масалаларига катта эътибор берди.

Норильск кончилик металлургия комбинатининг директори депутат **Б. И. Колесников** айтдики, мамлакатимиз замонамизнинг энг актуал проблемаларидан бири — табиий бойликларни эҳтиёт қилиш ва улардан рационал равишда фойдаланиш масаласини ғоят жиддий ҳал қилмоқда. У Красноярск ўлкасининг табиий ресурсларини комплекс равишда ўзлаштириш тўғрисида муфассал гапириб берди.

«Кемеровоуголь» комбинатининг бош инженери депутат **В. П. Богатирев** Кемерово областида қазилма кавлаб чиқаришни ташкил этиш тўғрисида гапириб берди. Қонун асосларининг лойиҳасида, деб таъкидлади у, кончиларнинг сиҳат-саломатлиги тўғрисида ғамхўрлик қилишга катта эътибор берилган.

Омск шина заводининг директори депутат **П. В. Будеркин** табиатни қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилма ишлатишни яхшилаш борасидаги тадбирлар комплексининг муҳокама қилиниши мамлакатимиз халқ хўжалик вазифаларини ҳал этишда муҳим аҳамиятга эга, деди.

Қозоғистон Компартияси Жамбул область комитетининг биринчи секретари депутат **Х. Ш. Бектўрғонов** фойдали қазилмалардан янада самарали фойдаланиш проблемаларига тўхталди. У бу масалани бой Қоратов фосфорит конларининг комплекс равишда ўзлаштирилиши билан боғлади. Шу кон базасида СССР фосфор саноатининг катта индустриал маркази яратиляпти.

Нотиқ кончилик саноатини техника жиҳатидан реконструкция қилиш проблемасини тезроқ ҳал этиш зарурлигига министрликлар ва идораларнинг диққатини жалб қилди.

Шу билан СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг иккинчи мажлиси тугади.

* * *

Соат 16 да Катта Кремль саройидаги СССР Олий Советининг Мажлислар залида Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг иккинчи қўшма мажлиси очилди.

Депутатлар ва меҳмонлар **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, В. В. Шчербицкий, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, К. Ф. Катушев** ўртоқларни ўринларидан туриб узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг раиси депутат **А. П. Шитиков** палаталарнинг қўшма мажлисини очди.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари депутат **Н. А. Тихонов** палаталарнинг қўшма мажлисида якунловчи нутқ сўзлади.

СССР Олий Советининг Миллатлар Совети ва Иттифоқ Совети, — деди у, ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш чоралари тўғрисидаги масалани, шунингдек ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳасини тафсилий муҳокама қилдилар.

Шу масалаларнинг СССР Олий Совети сессиясида муҳокамага қўйилиши ва муҳокама этилиши совет халқи минерал ресурслардан фойдаланишни янада яхшилаш ва ер ости бойликларини қўриқлашни кучайтиришдан ғоятда манфаатдорлигидан далолат беради.

Депутатлар мамлакатимизнинг қудрати ва равнақи ер ости бойликлари билан кўпроқ даражада белгиланади ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни янада яхшилаш вазифаси КПСС ва Совет давлатининг ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш тўғрисидаги иқтисодий сиёсатидан бевосита келиб чиқади, деб тўғри айтдилар.

Айни маҳалда депутатлар фойдали қазилма конларини ишга солиш, минерал хом ашёдан фойдаланиш ва ер ости бойликларини қўриқлаш, шунингдек атроф муҳитни ер остидан фойдаланишга боғлиқ ишларнинг зарарли таъсиридан муҳофаза қилиш ишидаги мавжуд айрим камчиликлардан ташвишланаётганликларини айтдилар. Сўзланган нутқларда шу камчиликларни бартараф этиш борасида конкрет таклифлар киритилди. СССР ҳукумати депутатларнинг ҳамда СССР Олий Совети палаталари доимий комиссияларининг ҳамма мулоҳаза ва таклифларини кўриб чиқади ва айтилган камчиликларни бартараф этиш борасида зарур тадбирларни ишлаб чиқади, деди нотиқ.

Пировардида **Н. А. Тихонов** бундай деди: СССР ҳукумати муҳокамага қўйган ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асослари лойиҳасининг ушбу сессияда муҳокамадан ўтказиш якунлари, ушбу лойиҳа мамлакат халқ хўжалигини янада ривожлантириш талабларига мос келишини кўрсатади. Уни СССР Олий Совети палаталари доимий комиссияларининг ва депутат **А. В. Сидоренко**нинг тузатишларини ҳисобга олиб қабул қилиш лозим бўлур эди.

СССР Олий Советининг «Ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарори лойиҳасини ҳам қабул қилиш таклиф этилади.

Шу лойиҳаларнинг қабул қилиниши фойдали қазилмалардан рационал фойдаланиш ва ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилиб, социалистик экономикани муваффақиятли ривожлантириш ва совет кишилари фаровонлигини оширишга ёрдам беради.

Раислик қилувчи СССР Олий Советининг «Ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини овозга қўяди.

Сессия бу қарорни бир овоздан қабул қилади.

Сўнгра «ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асосларини тасдиқлаш тўғрисида»ги қонун лойиҳаси овозга қўйилади. Депутатлар палаталар бўйича алоҳида-алоҳида овоз берадилар. Олий Совет «ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асосларини тасдиқлаш тўғрисида» бир овоздан қонун қабул қилади.

Депутат Н. Х. Арутюнян пенсияга чиқиши муносабати билан унинг шахсий илтимосига биноан СССР Олий Совети уни СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари лавозимидан озод қилди. Арманистон ССРдан СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарини сайлаш масаласини навбатдаги сессиялардан бирида кўриб чиқишга қарор қилинди.

Сўнгра депутат **М. П. Георгадзе** СССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш тўғрисида доклад қилди.

Олий Совет Президиуми Конституцияда белгиланган ваколатларини амалга ошириш, — деди у, — тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессиясидан кейин ўтган вақт ичида бир қанча фармонлар қабул қилди, шу фармонлар тасдиқ этиш учун муҳокамангизга қўйилади. М. П. Георгадзе шу фармонлар тўғрисида гапирди.

Депутатлар СССР Олий Совети Президиумининг фармонларини бир овоздан тасдиқладилар ҳамда тегишли қонунлар ва қарор қабул қилдилар.

Шу билан тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советининг учинчи сессияси ўз ишини тугатди.

(ТАСС).

Депутат А. А. ХЎЖАЕВ нутқи

(ТОШКЕНТ — ЧИЛОНЗОР САЙЛОВ ОКРУГИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР)

Депутат ўртоқлар! Бизнинг сессиямиз совет халқи шонли ленинчи партия раҳбарлигида коммунистик қурилишнинг улкан вазифаларини амалга ошираётган тарихий даврда ўтмоқда. Иттифоқдош ва автоном республикалар Олий Советларига ҳамда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига бўлиб ўтган сайловлар совет халқининг якдил ватанпарварлигини, унинг юксак граждданлик активлигини яна бир карра намойиш этди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун аҳиллик билан овоз бериб, партиямизнинг ички ва ташқи сиёсатига, унинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги ленинчи Марказий Комитетининг ҳормай-толмай қилаётган самарали фаолиятига ғоят чуқур ишонч билдириб, уни тўла қўллаб-қувватлаётганликларини изҳор этдилар.

Бугун биз халқ хўжалигининг энг муҳим проблемаларидан бирини муҳокама қилмоқдамиз. Бу проблеманинг муваффақиятли ҳал қилиниши социалистик экономикамизнинг янада муттасил, барқарор ривожланишига ёрдам беради.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ Николай Александрович Тихонов қилган докладда ғоят аниқ, равшан айтилганидек, бизнинг ишимизни келажакда давом эттирадиганларнинг бахт-саодати ва фаровонлиги кўп жиҳатдан табиий бойликларни авайлаб, улардан нечоғлик тежаб-тергаб фойдаланишимизга боғлиқдир. Чунки планетадаги табиий ресурсларнинг запаслари чексиз эмас.

Ер ости бойликларини қўриқлаш проблемаси — жаҳон аҳамиятига эга бўлган проблемадир. Бу проблема бутун дунёдаги олимлар ва мутахассислар эътиборини бир хилда ўзига жалб қилмоқда. Агар капиталистик мамлакатларда бу проблемани ҳал қилиш бир қатор деярли енгиб ўтиб бўлмайдиган тўсиқлар ҳамда қаршиликларга дуч келса, бизнинг план асосида ишлайдиган социалистик жамиятимизда эса бу нарса муваффақиятли ҳал этилмоқда. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ Владимир Ильич Ленин ёш социалистик давлатнинг тараққиёт йўллари тўғрисида гапириб, табиий бойликлардан умумхалқ бойлиги сифатида оқилона фойдаланмоқ зарур, бунда ер остидаги хазиналарнинг камайиб қолишига йўл қўймаслик кераклигини қайта-қайта таъкидлаган эди. Партия ва ҳукумат социалистик қурилишнинг ҳамма босқичларида Лениннинг ана шу кўрсатмаларини доимо ҳисобга олиб келди. Бу кўрсатмалар бизнинг ҳамма жорий ва перспектив планларимизнинг ҳамда мамлакат халқ хўжалигини янада ривожлантириш режаларининг негизини ташкил этади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съезди қарорларида мамлакат табиий бойликларини мустаҳкам қўриқлашни таъминлаш ва уларни эҳтиёткорлик билан ишлатишнинг муҳимлиги яна бир бор таъкидлаб ўтилган.

Ўзбекистон партия ташкилоти ўз амалий фаолиятида табиий ресурслардан рационал фойдаланишда министрликлар, идоралар, корхоналар, муассасалар ҳамда ташкилотларнинг масъулиятини ҳар томонлама ошириш тўғрисида партия қўяётган талабларга оғишмай амал қилмоқда.

Бизнинг республикамиз фойдали қазилмаларнинг хилма-хил запасларига эга. Ҳозир Ўзбекистонда мис, олтин, вольфрам, рух, молибден, қўрғошин, олтингугурт, жуда кўп нодир маъданлар қазиб чиқарилмоқда; нефть, табиий газ, кўмир, каолин, плавик шпат, мармар, гранит, графит ва бинокорлик материалларининг кўпгина хиллари олинмоқда. Беш йилликнинг ўтган, белгиловчи йилидагина 37,2 миллиард куб метр газ қазиб олинди, шундан 25,6 миллиард куб метри республикадан ташқарига чиқарилди.

Фойдали қазилмаларнинг разведка қилинган запаслари базасида ҳозир юзлаб конлар, фабрикалар, заводлар ва комбинатлар вужудга келди, Чирчиқ, Ширин, Олмалиқ, Ангрен, Зарафшон, Газли, Навоий, Учқудуқ каби янги шаҳарлар ва бошқа кўпгина саноат марказлари барпо этилди.

Кейинги йиллар ичида республиканинг партия ва совет органлари кончилик ва кончиликни қайта ишлаш саноати корхоналарида нобудгарчиликка қарши курашни кучайтириш юзасидан бир қанча чора-тадбирларни амалга оширдилар. Фойдали қазилмаларнинг деярли барча конларида асосий моддалар билан бир қаторда аралашмалар ҳам мавжуд. Бу аралашмалар кўпинча ўзининг қиммати жиҳатидан асосий маъданлардан қолишмайди. Шу сабабдан мавжуд бойликлардан комплекс фойдаланиш бизнинг бош вазифаларимиздан бири ҳисобланади.

Олмалиқдаги В. И. Ленин номли металлургия комбинати минерал ресурслардан комплекс фойдаланишнинг яхши намунасидир. Бу ерда асосий металлар — мис, рух, қўрғошиндан ташқари айни бир пайтда бошқа бир қанча нодир металлар ҳам ажратиб олинади. Комбинат ажратиб олинаётган маъданларнинг хилини муттасил кўпайтириб бормоқда, комбинат коллективи эса маъданларни ажратиб бериш даражасини ошириш учун курашмоқда.

Қўрғошинкон руда конида балансга кирмаган ва маъдани кам рудаларни қазиб олишга киришиш чоралари кўрилди. Бу нарса дастлабки маълумотларга кўра, қўшимча равишда бир неча миллион тонна қўрғошин рудасини олиш имконини беради. Ана шу руда конида рудани синаб кўришнинг ядро-геофизик методи жорий этилмоқда. Бу тадбир ҳам қимматли хом ашёни ишлаб чиқаришда нобудгарчиликни камайтиришга ёрдам беради. Саралаш фабрикаларида технологик режимга риоя қилиш устидан контролни кучайтириш натижасида нодир металларни ажратиб олиш проценти сезиларли даражада кўпайди.

Бироқ афсуски, ҳамма жойда ҳам аҳвол шундай эмас. Мисол учун Ангрен конини олайлик. Бу коннинг ўзига хос хусусияти шундан иборатки, унда фойдали қазилмаларнинг бир қанча хиллари бир қатламга жойлашган. Уларнинг асосийлари кўмир ва каолин бўлиб, улар очиқ усулда қазиб олинади. Яқин вақтлар ичида кўмир қазиб олиш йилига 10-15 миллион тоннага етказилади. Айни пайтда олинаётган каолиннинг ҳажми эса 20-30 миллион тоннага боради. Каолиндан глинозем олиш учун фойдаланиш мумкин, сўнгра эса алюминий олиш учун ҳам фойдаланса бўлади. Каолиндан глинозем, унинг ишлаб чиқариш чиқитларидан эса юқори сифатли цемент олиш имконияти борлигини мутахассислар амалда исботладилар.

Биздаги тажриба — саноат установкасида каолинни саралаш ҳамда глинозем ишлаб чиқариш схемаси пишиқтирилган, шунингдек глинозем-цемент комплексини қуришнинг мақсадга мувофиқ эканлиги асослаб берилган. Биз СССР Госпланидан Ўзбекистонда глинозем заводи ва сараланган каолин ишлаб чиқарувчи саралаш фабрикаси қурилиши тўғрисидаги масалани ҳал этишни тезлаштиришни илтимос қиламиз.

Бу масала, бизнинг фикримизча, яна шунинг учун ҳам ғоят актуалдирки, кейинчалик Ангрен глинозем заводи қардош Тожикистонда барпо қилинган Регар алюминий заводи учун хом ашё етказиб берувчи ишончли манба бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Кейинги йилларда республикада Тошкент атрофидаги артезиан ҳавзасидан олинаётган юқори сифатли шифобахш минерал сув нобуд бўлишини бир мунча камайтиришга ҳам эришилди. Ана шу ҳавза негизида Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигига қарашли тўққизта соғломлаштириш муассасаси ишлаб турибди. Отилиб турадиган барча қудуқлар ҳозирги вақтда қопқоқ мосламалар билан жиҳозланган. Бироқ кейинги тўққиз йил ичида қудуқлардаги сув босими деярли икки баравар камайди, чунки минерал сувнинг каттагина қисмидан хўжалик мақсадларида ва суғориш учун ҳамон фойдаланилмоқда. Бизнинг фикримизча, ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги қонун асосларида шифобахш минерал сувлардан хўжалик эҳтиёжлари ҳамда ерларни суғориш учун фойдаланишга йўл қўймаслик масаласи акс эттирилса мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон меҳнаткашларининг ижодий активлиги, уларнинг партиямизга, унинг ленинчи Марказий Комитетига чексиз садоқати якунловчи йил ва умуман беш йилликнинг халқ хўжалик планларини муваффақиятли суратда тўла ва ошириб бажариш учун кенг авж олган социалистик мусобақада, ватанпарварлик ҳаракатларида ёрқин ифодаланмоқда. Пахта етиштириш ва уни давлатга топшириш ҳажми йил сайин юксак суръатлар билан ортиб бормоқда. Ўтган йил ўзбек пахтакорлари Ватанга рекорд ҳосил — 5 миллион 330 минг тонна пахта топширдилар. Бу эса планда кўзда тутилганига нисбатан 753 минг тонна кўпдир. Ҳосилнинг ярмидан кўпроғи машиналар билан териб олинди. Шуни қувонч билан таъкидлаш керакки, пахта ҳосилдорлиги гектар бошига қарийб 31 центнерга етди. Ўзбекистон беш йилликнинг дастлабки тўрт йили ичида жами қарийб 19,5 миллион тонна «оқ олтин» етиштирди, шундан 2 миллион тоннадан кўпроғини пландан ташқари етказиб берди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев Москва шаҳар Бауман сайлов округи сайловчилари ҳузурида сўзлаган нутқида пахтакорларнинг қаҳрамонона меҳнатига юксак баҳо берди. Биз ана шу юксак баҳодан беҳад миннатдормиз. Республика меҳнаткашлари ўртоқ Брежневнинг шу юксак баҳосига меҳнатда самарадорликни ошириш билан жавоб бермоқдалар.

Ўзбекистоннинг ишчилар синфи яхши меҳнат қилмоқда. Республика саноати маҳсулотни реализация қилиш биринчи ярим йиллик планини муддатидан илгари, 23 июнда бажарди. Пландан ташқари 256 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Ўзбекистон пойтахти — Тошкент корхоналарининг коллективлари ҳам муваффақиятли ишламоқдалар. Шаҳар саноати республика ишлаб чиқараётган маҳсулот ҳажмининг тўртдан бир қисмини бермоқда.

1966 йилда кучли зилзиладан жафо чеккан Тошкент ҳозирги вақтда ўсиб, қайта ўзгариб бормоқда. Шаҳарнинг илгари барпо қилинган қисмини янгидан тиклаш ва ободонлаштириш борасида ҳал қилинмаган ишлар, проблемалар ҳали бизда оз эмас. Бироқ Тошкент марказида жуда кўп ишлар қилинди. Бу — барча қардош республикалар бинокорларининг бебаҳо ёрдами натижаси, КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати ва шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг бизга кун сайин кўрсатаётган ғамхўрлиги ва мададининг натижасидир.

Мана шу мўътабар минбардан туриб қардош иттифоқдош республикаларнинг меҳнаткашларига, партиямиз Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига ва шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежневга бизнинг чуқур миннатдорчилигимиз ва самимий ташаккуримизни изҳор этишга ижозат бергайсиз.

Депутат ўртоқлар! СССР Олий Совети сессиясида ер ости бойликларини қўриқлашни янада кучайтириш ва фойдали қазилмалардан фойдаланишни яхшилаш чоралари тўғрисидаги масаланинг муҳокама қилинаётганлиги Коммунистик партия билан Совет давлатининг Ватан табиий бойликларини асраш ва кўпайтириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилаётганликларининг ифодасидир. Биз аминмизки, Олий Совет қабул қилган ҳужжатлар мамлакатимизнинг бундан буёнги иқтисодий ва маданий тараққиётида, совет кишиларининг моддий фаровонлигини муттасил оширишда ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг бўлажак XXV съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақани кенг авж олдириб, 1975 йилнинг халқ хўжалик планини, юксак социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажарадилар ва умуман беш йилликни муваффақиятли адо этадилар, деб ишонтиришга ижозат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

МЎЛЖАЛИМИЗ — 40 ЦЕНТНЕР

ОЛИНГАН МАЖБУРИЯТЛАР ИЗИДАН

СССР Министрлар Советн халқимиз манфаатини кўзлаб, экономикани янада мустаҳкамлаш мақсадида давлатга пландан ташқари сотиладиган пахтанинг харид нархларига устама ҳақ тўлаш тўғрисида махсус қарор қабул қилди. Республика партия ва ҳукумати эса барча колхозчилар, совхоз ишчилари, мутахассислар, коммунист ва комсомоллар, қишлоқ хўжалигининг барча меҳнатчиларини КПСС XXV съездини меҳнатда янги ғалабалар билан кутиб олишга чақирди. Колхозимиз меҳнат аҳли бу муҳим ҳужжатларни баланд руҳ билан кутиб олди. Ҳамма бригадада қарор ва Мурожаатда баён этилган қоида ва хулосалар қизғин муҳокама қилиниб, пахта ва бошқа хил қишлоқ хўжалик экинлари маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга қаратилган қўшимча тадбирлар ишлаб чиқилди. Пахтакорларимиз «Катта пахта хирмони учун умумхалқ курашида ҳар бир киши ўз ўрнини топсин, бутун куч-ғайратини сарфлаб виждонан меҳнат қилсин!» деган шиор остида оммавий ҳаракатни авж олдиришга қарор қилдилар.

Ўтган йили хўжалигимизда ҳосилдорлик гектар бошига 33,3 центнерни ташкил этган эди. Беш йилликнинг якунловчи йилида бу кўрсаткични янада ошириш ниятидамиз. Андижон областининг улкан хирмонига пландаги 4430 тонна ўрнига 6160 тонна пахта тўкиш мажбуриятини олдик. Бунга ҳосилдорликни ошириш йўли билан эришамиз. 1540 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан хирмон кўтарамиз. Бу ўтган йилдагидан деярли 7 центнер кўпдир. Азимжон Бекмуродов, Ёқубжон Юсупов, Омонбой Эргашев, Адашали Маманазаров ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳосилдорлик 45—50 центнерга етказилади. Бу бизнинг Мурожаатга амалий жавобимиз, КПСС XXV съездига муносиб совғамиз бўлади.

Юксак мажбуриятни бажариш учун қандай асосларга эгамиз? Бизда катта хирмон ташвиши ўтган куз, қиш ойларида бошланган. Кўпчилик дам олган маҳалда хўжалигимиз меҳнатчилари анча-мунча ишларни қилиб қўйишган. Масалан, аксарият пахта майдонлари майда-чуйда бўлаклардан иборат эди. 1200 гектар ерни яхлитлаштирдик. Пайкал ўрталаридаги тут дарахтларини кўчирдик, ортиқча ариқларни кўмиб ташладик. Равон, ихчам суғориш тармоқлари барпо этилди. Уч километр ариққа бетондан «тўн» кийдирилди. Ана шулар ҳисобига пахта майдони анча кенгайди.

Кейинги уч йил ичида 600 гектар пахта майдони бошқа экинлар билан алмашди. Бу ерлар ҳам қўшимча ҳосил беради. 400 гектар ер капитал планировка қилинди. Баланд-паст ерлар текисланди.

Ҳосил кўчатдан чиқади. Кўчатни кўпайтириш учун экиш схемасини ўзгартирганмиз. Ўтган йили атиги 340 гектар майдонга кенг қаторлаб чигит эккан эдик. Бу йил эса 1240 гектар майдонга 90x10, 90x20 схемасида кенг қаторлаб чигит экилди. Ҳар гектар ерда ўртача 90 минг туп кўчат сақлаб қолинди.

Шу кунларда юксак мажбуриятни бажариш учун бутун куч, бутун билимимизни сарфлаяпмиз, тажрибаларимизни ишга солиб, зарбдорларча меҳнат қиляпмиз. Областимиз пахтакорлари ғўза парваришида зарбдор 100 кунлик эълон қилган эдилар. Ўшандан буён 35 кун ўтди. Қолган 65 зарбдор кунда ҳам зўр ғайрат билан ишлаймиз. Ҳар бир туп ғўзани қалбимиз қўри, меҳримиз зиёси билан парвариш қиламиз.

Ҳозир ғўзанинг ривожи яхши. Ўтган йили 17 июнда гул кўрсатган эди. Бу йил 12 июнда ғўзалар гулга кирди. Асосий майдонларда ғўза 10-11 шох бўлди, қийғос гуллади. Дастлабки гуллар тагида ёнғоқдек-ёнғоқдек кўсаклар пайдо бўла бошлади. Ҳосил нишоналарини кўриб кўз қувонади.

Мурожаатда айтилганидек, бу йилги шароитда ҳосилнинг тақдирини сувчилар ҳал қилади. «Ҳар бир пахтакор азалдан шуни яхши биладики, сув ҳосилнинг жони-танидир. Пахта учун кураш сув ресурсларидан тўғри, оқилона фойдаланиш билан чамбарчас боғлангандир. Сувдан фойдаланиш бу йил, айниқса, катта аҳамиятга моликдир. Сув камчиллигини бартараф этиш учун ундан тежаб-тергаб, самарали фойдаланиш, ҳар литр сувдан икки литр сувнинг нафини кўриш, қимматбаҳо ҳар томчи сув ҳосил учун хизмат қилишига эришиш даркор...»

Биз бу маслаҳатга қатъий амал қиляпмиз. Суғоришда най усули қўлланилмоқда. Барча бригадаларда етарли миқдорда шланка бор. Ҳар бир эгатнинг бошига 50-60 сантиметрли шланка қўйилган. Сув камчил бўлган бу йилги шароитда най усули қўл келмоқда. Айниқса кечаси суғориш осонлашди. Эгатларга таралган сув кеча-кундуз бир маромда оқиб турибди. Колхозимизда 150 киши сувга бириктилган. Ҳаммаси махсус кийим-бош, пойафзал ва йиғма каравот билан таъминланган. Сувчиларга иссиқ овқат берилади. Уларнинг меҳнатига рағбатлантирувчи ҳақ тўлаш усули жорий қилинди. Кунлик норма белгиланди. Нормани системали равишда ошириб бажарган уста сувчиларга 20 процент қўшимча ҳақ тўлаяпмиз.

Ҳакимжон Тожибоев, Турғунбой Тошбоев, Султонбой Тўрақулов, Ҳошим Маҳмудов, Мамасоли Толипов сингари сувчилар ўз бурчларини садоқат билан бажармоқдалар. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти уларнинг хизматидан хурсанд.

Тупроқда намнинг яхши сақланиши суғоришдан кейин дарҳол қатор ораларининг юмшатилишига боғлиқ. Механизаторларимиз бу ишни аъло даражада уддаламоқдалар. Бугунгача ғўзага 4 марта ишлов берилди. 1,5 марта кетмон чопиғи ўтказилди. Собир Содиқов, Обиджон Хожиқурбонов, Кимсанбой Аҳмедов, Мўйдин Исҳоқов ва бошқа механизаторлар кунига 8-10 гектар майдондаги ғўза қатор ораларини юмшатмоқдалар. Ғўза парваришида экинларнинг пайҳон қилинишига йўл қўймаяпмиз. Ҳар туп ғўзани авайлаб, кўз қорачиғидек асраяпмиз. Кўчатлар карталар бўйича дала гвардиячиларига акт билан топширилган. Ҳар бир механизаторнинг ён дафтарчаси бор. Унга механизаторнинг кундалик иши ёзиб борилади. Кеч кузда дафтарчаларни йиғиб олиб, ёз бўйи яхши ишлаган, кўчатнинг нобуд бўлишига йўл қўймаган механизаторларни номи ёзилган соат билан мукофотлаймиз.

Мўл ҳосил етиштиришда маҳаллий ва минерал ўғитлардан тўғри фойдаланиш, уларни ўз вақтида солиш ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Куни кеча иккинчи озиқлантиришни тамомладик. Иккала озиқлантиришда ҳам маҳаллий ўғит билан минерал ўғитни аралаштириб солдик. Орик ерларга кўпроқ, семиз ерларга озроқ ўғит бердик. 10 июлда минерал ўғит солишни тўхтатамиз. Кейин маҳаллий ўғитларни «шарбат» тарзида оқизамиз. Бунинг учун етарли миқдорда маҳаллий ўғит тайёрлаб қўйганмиз.

Биз Мурожаатни ўқиб чиққандан сўнг июль ойида қилинадиган ишларни белгилаб чиқдик. Июль ойида ғўзани 1,5 марта суғорамиз. Қатор ораларига 2 марта сифатли ишлов берамиз. 1 марта кетмон чопиғи ўтказамиз. Хўжалигимизда 250 гектар ривожланишдан орқада қолган ғўза бор. Бу экинларни алоҳида меҳр-муҳаббат билан парвариш қиламиз. Қўшимча ишлов берамиз, қўшимча озиқлантириб, қўшимча чопамиз. Талабига қараб суғорамиз.

Районимиздаги «Коммунист» колхозининг кекса пахтакорлари ўсишдан кечиккан ғўзаларни парвариш қилиш соҳасида ажойиб ташаббус билан чиқдилар. Улар махсус мадад бригадаси тузишиб, ғўзаси ривожланишдан орқада қолган бригадаларга бориб ёрдамлаша бошладилар. Кекса пахтакорларнинг шу долзарб кунларда кўрсатаётган ҳиммати чинакам ватанпарварликдир. Бу ташаббус Андижон областининг бошқа хўжаликларида, жумладан бизнинг колхозимизда ҳам ўз издошларини топди.

Ғўза парвариши ғоят нозик иш, озгина бепарволикка йўл қўйилса, ҳосилга путур етади. Шунинг учун ҳар бир туп ғўза пахтакорнинг назар-эътиборида бўлиши керак. Хўжалигимиз пахтакорлари нимаики лозим бўлса ҳаммасини қилмоқдалар. Катта пахта хирмони учун, КПСС XXV съездини янги меҳнат зафарлари билан кутиб олиш учун астойдил юриш бошладилар.

Ҳакимжон ҚАЮМОВ,
Андижон область Балиқчи районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.
Абдухалил ИСМОИЛОВ,
колхознинг бош агрономи.

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР
ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАН

◆ **ЛАГОС.** Нигерия ҳукумати мамлакат миллий даромадининг 80 процентини таъминловчи нефть саноати устидан самарали назорат ўрнатиш йўлини изчиллик билан амалга оширмоқда. Ҳукумат 1974—75 йиллар мобайнида нефть маҳсулотларини қидириб топиш, қазиб чиқариш ва сотиш билан шуғулланувчи энг йирик нефть компаниялари акцияларининг назорат пакетларини ўз қўлига олди. Мамлакатда нефть қазиб чиқариш ва уни реализация қилиш ишларини ташкил этиш учун миллий нефть корпорацияси ва нефть маҳсулотларини сотувчи миллий компания тузилди. Бу чора келгусида нефть сотишдан олинган даромадларнинг кўп қисмини ўзлаштириб келаётган чет эл монополияларига қарам бўлишдан тамомила воз кечиш имконини беради.

◆ **ДАККА.** Бангладеш Халқ Республикаси эндиликда миллий матбуотни мамлакатда ишлаб чиқарилаётган газета қоғозлари билан тўла таъминламоқда. 1974—1975 молия йилида мамлакатда 37 минг тонна, ёки ундан аввалги йилдагига нисбатан 11 минг тонна кўпроқ қоғоз тайёрланди. Кхулна шаҳридаги национализация қилинган корхонада янги қувватлар ўзлаштирилганлиги натижасида шундай муваффақиятга эришилди.

◆ **БАҒДОД.** Ироқ республикасида 1976—1980 йилларга мўлжалланган навбатдаги беш йилликда миллий экономикани юксалтириш соҳасида муҳим вазифалар белгиланди. Малакали мутахассисларни тайёрлаш бу вазифаларни муваффақиятли бажаришга йўл очиб беради.

1975—1976 ўқув йилида саноат, қишлоқ хўжалиги ва савдо-сотиқ учун керакли мутахассисларни ҳунар-техника жиҳатидан тайёрлаш ва умумий таълим плани ишчилар ва ўрта техниклар орасидан юқори малакали мутахассисларнинг катта отрядини тайёрлашни кўзда тутади.

◆ **ЖАЗОИР.** Жазоир халқи мамлакат мустақиллигининг 13 йиллигини нишонлади. Қонли курашда қўлга киритилган бу мустақиллик Жазоир учун кенг истиқболлар очиб берди. Ҳозирги вақтда Жазоир Халқ Демократик Республикаси индустрлаштириш, қишлоқ хўжалигини қайта қуриш ва маданий тараққиёт кенг программасини белгилади ва бу программани амалга оширмоқда.

Экономикани ривожлантиришнинг 1974—1977 йилларга мўлжалланган тўрт йиллик плани мамлакатни индустриаллаштириш соҳасида муҳим роль ўйнаши лозим. Бу планда миллий машинасозлик саноати, радиотехника ва электрон саноатини вужудга келтириш кўзда тутилган.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ **БАЙРУТ.** Исроил ҳарбийлари Ливанга қарши яна агрессия қилдилар. Порт шаҳри Тир яқинидаги аҳоли яшайдиган пунктларга ҳужум қилинди. Бу жиноий ҳуружда Исроил самолётлари ва кемалари қатнашди. Аҳоли ўртасида қурбонлар бор.

✦ **КОЛОМБО.** Шри Ланкада безгакка қарши кураш кампанияси муваффақиятли суратда давом эттирилмоқда. Соғлиқни сақлаш министрлигининг маълумотларига қараганда, кампания бошланганидан буён безгак касали билан оғриганлар сони шу йил март ойидаги 42 минг кишидан 25 минг кишига камайди.

✦ **НЬЮ-ЙОРК.** «Америка индеецлари ҳаракати» активларидан 200 дан ортиқ киши 1976 йилни ўз халқининг ҳуқуқлари учун курашда ҳалок бўлган америкалик индеецлар хотирасига бағишлаш тўғрисида қарор қабул қилди. Улар Маунт-Рашмор районида (Жанубий Дакота штати)да ўтказилган митингда қатнашдилар. Бу митингда Америка маҳаллий аҳолисининг мушкул аҳволи муҳокама қилинди. (ТАСС).

ФРАНЦИЯ МЕҲНАТКАШЛАРИ ИШ ТАШЛАДИ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франция меҳнаткашлари нарх-навонинг тўхтовсиз ўсиб бораётганлиги муносабати билан иш ҳақини ошириш, меҳнат шароитини яхшилаш учун, ишсизликнинг авж олишига ва ишдан бўшатишга қарши забастовка курашини давом эттирмоқдалар.

«Юманите» газетаси хабар беради: «Ёзги отпуска вақти» келганига қарамай, мамлакатнинг 73 департаментида ўтказилаётган забастовкаларда ҳозир 100 мингдан ортиқ меҳнаткаш қатнашмоқда. Юздан ортиқ йирик завод ва фабрикаларда меҳнат масалалари юзасидан низо келиб чиқди. Автомобилсозлар ва шахтерлар, тўқимачилар ва медицина ходимлари, темир йўлчилар ва кемасозлик корхоналарининг ишчилари иш ташлади.

Франциядаги иккита энг йирик касаба союз бирлашмаси —умуммеҳнат конфедерацияси ва Франция демократик меҳнат конфедерацияси 10 июлда Парижда ўз ишчилари стачка курашини олиб бораётган Франциядаги барча корхоналар делегацияларининг иштироки билан умуммиллий митинг ўтказишга қарор қилди. Ана шу касаба союз марказлари қўшма баёнотларида иш ташловчилар билан музокара бошлаш ва уларнинг талабларини тўла қондиришга корхона эгаларини мажбур этиш учун қатъий қарор қилганликларини таъкидламоқдалар.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ БИСАУГА КЕЛДИ

БИСАУ. 8 июль. (ТАСС). СССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон Компартияси Қорақалпоғистон область комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов бошчилигидаги Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет комитети делегацияси Гвинея ва Яшил Бурун ороллари мустақиллиги африкаликлар партияси раҳбарлигининг таклифига биноан бу ерга келди.

Делегация Гвинея—Бисауда бўлган чоғида Африка—Осиё бирдамлиги ҳаракатида иштирок этиш масалаларини муҳокама қилади.

ЎЗ ҲУҚУҚЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛМОҚДАЛАР

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Америка меҳнаткашлари ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилиш учун зўр ғайрат билан стачка курашини давом эттирмоқдалар.

Атлантида (Жоржия штати) қурилиш ишчиларининг забастовкаси беш кундан буён давом этмоқда. Улар иш ҳақини ошириш учун курашмоқдалар. Иш ҳақи оширилган тақдирда, АҚШда тирикчиликнинг қимматлашиб бораётганлигига бирмунча бардош бериш мумкин бўлур эди.

Калифорниядаги штатлар, округлар ва муниципалитетларнинг муассасалари хизматчилари касаба союз федерациясининг аъзоларидан беш минг киши олти кундан буён забастовка қилмоқда. Бундан кузатилган мақсад — иш ҳақининг оширилишига эришишдир.

Коннектикут штатидаги кемасозлик корхоналари ишчиларидан 11 минг кишининг кураши давом этмоқда. Бу — ана шу штатда кейинги ўн беш йил мобайнида рўйхатга олинган энг катта стачкадир. Забастовка натижасида Гротондаги кемасозлик корхоналарида ҳамма ишлар тўхтаб қолди. Бу ерда АҚШ ҳарбий денгиз кучлари учун атом сув ости кемалари қурилмоқда.

ЁЛЛАНГАН ТУРИСТ

Голландиянинг «КЛМ» авиакомпаниясига қарашли самолёт Амстердамдан кўтарилиб, Нью-Йоркка қараб йўл олди. Камарларни маҳкамроқ боғлашга ва чекмасликка даъват этувчи ёзувлар ўчганидан сўнг борт кузатувчилари улкан «Боинг-747» самолётининг коридори бўйлаб чаққон ҳаракат қила бошлашди. Улар ичимликка буюртма олишарди. Алькоголсиз ичимлик бепул, алькоголлиги эса бир доллар. Айрим йўловчилар бу дақиқаларни сабрсизлик билан кутишаётгани шундоққина сезилиб турарди.

Менинг қўшним ҳеч иккиланмасдан «қонли Мэри»ни — томатли шарбат аралашган ароқни танлади. Мен пиво сўрадим.

— Мен бу пиводан роса ширшиганман, — дея гап бошлади шеригим америкачалаб. — Германиядалигимда икки йил ичида вазним 20 фунтга ошди.

Сўзининг оҳангидан унинг шикоят қилаётганини ҳам, мақтанаётганини ҳам билиб бўлмасди. Мақтанаётган бўлса ажабмас. Кенг елкали, норғул бу ёш йигит афтидан мушакларини кўз-кўз қилиб мақтанадиганларга ўхшарди.

— У ерда, Германияда нима қилардингиз? — қизиқсиндим мен.

— Америка қўшинларида хизмат қиламан, — деди у гердайиб. Мен америкаликман. Энди эса уйга, Жанубий Дакотага қайтяпман. Яқинда менга сержант унвони, рағбатлантириш сифатида отпуска ҳам беришди. Эски дўстларимни учрата олармиканман, билмайман. Ҳаммаси уйланишибди.

— Улардан орқада қоляпсизми?

— Йўғ-е, умуман ҳаётимдан кўнглим тўқ. Мана сержант бўлиб олдим. Ахир мен армияга кўнгилли бўлиб кетган эдим-да. «Яшил қалпоқлилар» сафида хизмат қилишни истардим. Уларнинг кимлигини биласизми?

Мен «ҳа» ишорасини қилдим. Чунки қўпорувчи қўшинларнинг бу каллакесарлари ҳақида жуда кўп эшитгандим.

— Лекин у ер менга унчалик ёқмади, — давом этди шеригим. — Жуда кўп майда-чуйда кўтариб юришга тўғри келарди. Бундай оғир ҳаётнинг менга нима кераги бор? «Қалпоқлилар» сафидан пиёдалар сафига ўтишга имкон туғилди дегунча жуфтакни ростлаб қолдим. Яшил қалпоқларни бошқалар кийиб юришаверсин. Мен эса Европани томоша қиламан. Ўзингиз қаердансиз?

— Менми? Москвадан... — Унинг кўзидаги қизиқувчанлик аломатлари бирдан сўнди. Дик Бэкни аввалambор ўзининг шахсий ҳаёти қизиқтирарди.

— Армияда яхши, — деди у ўз кузатишлари якунларини мен билан баҳам кўриб. Давлат ҳисобидан дунёни айланиш, кўп жойни кўриш мумкин. Ишсизлик ҳам бизга дахлсиз. Германияда, Чехословакия чегараси билан ёндош бўлган тоғда бизнинг дам олиш марказимиз бор. Гарнизоннинг ўзи ҳам ёмонмас. Пивоси жуда зўр. Истаганингизча топилади. Немис қизлари ҳам бор. Лекин улар менга унчалик ёқмайди.

— Армияда яхши, — яна такрорлади суҳбатдошим. У ўзини шунга ишонтирмоқчи бўлдими, ёки менинг қўллаб-қувватлашимни кутдими, ҳар ҳолда бу сўзни яна фахр билан айтди. Айниқса ҳозир. Чунки энди мен командирлик қиламан. Пул оқиб келяпти. Икки йил ичида анчагина тўпланди. Ўртоқларимга кўрсатишга арзигулик. Лекин улар мени қандай кутиб олишаркан? Ахир уйланишган, болалари бор...

— Эҳтимол сизга армияда яхшидир, — эътироз билдирмоқчи бўлдим, — лекин урушга юбориб қолишса-чи?

— Мен бу ҳақда ўйламайман. Бу менинг ишим эмас. Бизда бу ҳақда ҳеч ким ўйламайди. Бунинг устига Европада уруш нима қилади? Қаердан чиқади уруш? Аммо томоша қилиш яхши-да. Мана Амстердамни олайлик. Қизил оловлар районида бўлганмисиз? Гамбургдаги Репербанда-чи? Бунинг устига ёнингизда пулингиз етарли бўлса...

Қаттиқ ёмғир савалаётганига қарамай, Голландиянинг «КЛМ» авиакомпаниясига қарашли самолёт Нью-Йоркка ўз вақтида келиб қўнди. Иммиграция назорати дарчаси олдида одатдагидай навбат кутувчилар жуда кўпайиб кетди. Дик тоқатсизлана бошлади. Дакотага учувчи самолётга ўтиришга ошиқади.

— Бўёққа қаранг, — дедим унга, — бу ерда кўпчилик қатори навбатда туришингиз шартмас... Мен унга залнинг нариги томонидаги дарчани кўрсатдим. У ерда одам камроқ эди. Дарча устида «Фақат АҚШ гражданлари учун» деган ёзув ярқираб турарди.

— Ҳа-я, — иқрор бўлди Дик,— ахир мен АҚШ гражданиман-ку.

У шошиб хайрлашди... Ёлланган турист ўз юртдошлари сафига бориб қўшилди.

Г. ГЕРАСИМОВ,
(АПН).

АНДИЖОН области. Деҳқонободлик машҳур чўпон Рашид Жабборов ташаббусига қўшилган Балиқчи районидаги «Коммунизм» колхозининг чўпон-чўлиқлари қўй-қўзиларни семиртириб боқишмоқда. Айни пайтда улар чорва қишловига мустаҳкам замин яратмоқдалар. Бу ерда чорва фронтида ишлаётганларга маданий-маиший ва медицина хизмати кўрсатиш яхши йўлга қўйилган. Суратда: врач-терапевт Абдумалик Муродов чўпон Исмонқул Шатаков билан суҳбатлашяпти.

Р. Ашуров фотоси. (ЎзТАГ).

ЗАФАР САТРЛАРИ

Сирдарё райони боғбонлари катта ғалабани қўлга киритдилар. Давлатга 1075 тонна ўрнига 1086 тонна хўл мева топшириб, йиллик планини адо этдилар. Бу ғалабага айниқса «Ленинград», «1-Май», Ильич номли, Ленин номли ва «Правда» колхозлари катта ҳисса қўшдилар. Давлатга мева топшириш давом этмоқда.

* * *

ШАҲРИСАБЗ. «Правда» колхози чорвадорлари сут сотиш беш йиллик планини ошириб бажардилар. Қабул пунктларига 1950 тонна ўрнига 1970 тонна серқаймоқ сут етказиб берилди. Чорвадорлар бу муваффақиятга сигирлар маҳсулдорлигини ошириш туфайли эришдилар.

* * *

Фарғона районидаги Ленин номли совхоз деҳқонлари эртанги сабзавот топшириш планини бажардилар. Эл дастурхонига 3600 тоннадан зиёд эртанги сабзавот етказиб берилди. Бу йиллик пландагидан 1000 тонна кўпдир.

КОНВЕРТЛАРНИ ОЧГАНДА

ОБУНАЧИЛАР РАНЖИМАСИН

Газетамизнинг шу йил 10 апрель сонида **«Ҳурматли газетхон»** сарлавҳаси остида босилган мурожаатда вақтли матбуот обуначиларга қай йўсинда етказиб берилаётгани тўғрисида газетхонлар фикри сўралган эди.

Қисқа вақт ичида газетхонлардан кўплаб хатлар олинди. Хат муаллифларининг анча қисми жойлардаги алоқачилар хизматидан мамнун эканликларини изҳор этишган. Бу бежиз эмас. Ҳақиқатан ҳам ўз касбини эъзозлаб, обуначиларга сидқидилдан хизмат кўрсатаётган, кўпчилик ҳурмат-эътиборини қозонаётган алоқачилар, почтальонлар кўп.

— Навоий районидаги «Нарпай» совхозининг 5-бўлимида жойлашган алоқа бўлими ходимлари беминнат хизматлари билан қишлоқ аҳли ҳурматини қозонмоқда, — деб ёзишибди А. Очилов, Я. Субоновлар, — почтальон Намоз Усмонов газета-журналларни эгаларига ўз вақтида етказиб беришни шарафли бурч, деб ҳисоблайди.

Бизнинг жамиятимизда ҳар бир меҳнаткаш қайси касбда бўлмасин элга, Ватанга фойдам тегса, дейди. «Айниқса почта ходимлари бугунги ишни эртага қўймасликлари керак, — деб ёзади Қўқон шаҳар, Тошкент кўчасида яшовчи пенсионер О. Холиқов, — бизга хизмат кўрсатувчи 1-алоқа бўлимидагилар ҳам ишни шундай ташкил этишган. Хат-хабар, матбуот нашрлари, пенсия пуллари, айниқса, телеграммаларни ўз вақтида етказиб бераётган Фарҳоджон Орипов шаънига раҳмат айтгинг келади. Серғайрат, хушмуомала, дилкаш Фарҳоджонга ўхшаганлар меҳнати ҳаммавақт эл таҳсинига сазовордир».

Фарғоналик Абдукарим ота Маткаримов шаҳардаги «Бешбола» алоқа бўлими ходимларининг меҳнатсеварлиги тўғрисида, наманганлик пенсионер Каримжон Бегалиев Норин район «Победа» колхози меҳнаткашларига намунали хизмат кўрсатаётган алоқачилар ҳақида дил сўзларини ёзиб юборишган.

Бироқ, алоқачилар шаънига ҳамма жойда ҳам юқоридагидек илиқ сўзлар айтиляпти, деб бўлмайди. Баъзи бир алоқа бўлимларида сансалорлик, элга хизмат қилишдек шарафли вазифага масъулиятсизлик, обуначиларнинг шикоят-аризаларига юзаки қараш ҳоллари содир бўлмоқда.

КПСС XXIV съезди Директиваларида: «Алоқа воситаларининг ҳамма турлари билан хизмат кўрсатиш кенгайтирилсин ва аҳолига хизмат кўрсатиш сифати яхшилансин» деб алоҳида таъкидланган. Бу алоқа воситаларининг барча соҳаларида ишловчиларнинг зиммасига юксак масъулият юклайди. Шундай фактлар ҳам борки, уларда жойлардаги почта, алоқа бўлимларидан обуначилар ҳақли равишда ранжиётганлиги баён этилади. Тошкент шаҳар Собир Раҳимов районидаги 11-мактаб ўқитувчиси Мирвалиевнинг маълум қилишича, 69-алоқа бўлими ишидан кўпчилик норози. Унинг ўзи йил бошидан буён «Тошкент ҳақиқати» газетасининг биронтасини ҳам олмаган. Мактабнинг 60 ўқувчиси ҳанузгача «Ғунча» журналининг 1-сонини олмаганлар. Марғилондан мактуб йўллаган М. Фозилов ва К. Турсуновлар эса 15-алоқа бўлими кундалик газеталарни 2-3 кун кейин, баъзан ҳафтада бир марта етказиб бераётганлиги ҳақида ташвишланиб ёзишади. Газетхон С. Рўзибоева ҳам Марғилондаги 18-алоқа бўлимида содир бўлаётган камчиликлар ҳақида фикр юритади. «Фаровон ҳаётимизни вақтли матбуотсиз тасаввур қилолмайман, — деб ёзади бахмаллик Э. Субонов, — кўплар қатори мен ҳам бир неча газета-журналларга обуна бўлганман. Лекин, уларни мунтазам ололмаяпман. Масалан, «Совет Ўзбекистони»нинг 1-кварталда чиққан 75 сонидан 59 таси қўлимга тегди. Шулардан фақат 10 процентинигина почтальонлар ўз вақтида етказиб беришди, холос! «Гулбоғ» совхози алоқа бўлимидагилар: «Бизга газета-журналлар ўз вақтида етказиб берилмайди» деб важ кўрсатишмоқда. Бу тўғри. Бироқ важлар билан обуначилар талаб-эҳтиёжини қондириб бўлармикан?!».

Улуғ Ватан уруши инвалиди Т. Солиевнинг Андижон шаҳридан ёзишича, 2-алоқа бўлими раҳбарлари обуначиларни эсдан чиқариб қўйишмоқда. Почтальонлар «План тўлмаяпти» баҳонаси билан конверт, открытка, маркалар сотиш билан кўпроқ банд бўлиб қолмоқдалар. Газетадаги кундалик сиёсий воқеаларни, муҳим янгиликларни меҳнаткашларга етказишга эътибор бермаётирлар.

Газетхонлардан тошкентлик Ф. Каримов, Ф. Муҳамедов, фарғоналик И. Умурзоқов, чинозлик У. Усмонов, самарқандлик М. Саъдуллаев, И. Ҳамроев, солдатлардан Р. Худойберганов, У. Бобожонов, Ў. Ғаниев, Х. Холмуродов, наманганлик О. Турсунов, М. Раҳимов, бекободлик Х. Субонова, У. Кўкиев, чимкентлик Н. Мараимов, тошовузлик Р. Қурбонов, боғотлик Ю. Юсупов, чироқчилик М. Хушматов, китоблик Х. Худойназаров ва бошқалар ўзлари яшаб турган жойлардаги алоқа бўлимлари хизматидан қониқмаётганликлари тўғрисида маълум қиладилар.

Биз бошқа барча хатлардаги фактларни санаб ўтирмадик. Жойлардаги партия, совет ташкилотлари алоқа бўлимлари, «Союзпечать» агентликларининг фаолияти тўғрисида мунтазам ғамхўрлик қилишлари ва бу иш билан жиддий шуғулланишлари лозим.

А. МАННОПОВ.

ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ ЙЎЛИДА

ПОТОК ЛИНИЯДАН «ОҚ ОЛТИН»

Мамлакатимизнинг пешқадам пахта заводларидан бири — Қўрғонтепа пахта заводида биринчи поток линия ўрнатилиб, синаб кўрилди. Агрегатнинг ҳамма машиналари нормал ишлаб турибди. Тез орада ундан беш йиллик якунловчи йили ҳосилининг «оқ олтини» ўтказилади. Ундан чиққан тайёр маҳсулот, толанинг йигирилиш хоссалари яхшироқ бўлади ва бунинг устига одатдаги машина-ускуналардан олинганига нисбатан арзонроққа тушади.

Линия Тошкентда, «Союзхлопкомаш» бирлашмасида ясалди. Бу ерда яна ўнта шундай комплекс линия тайёрланди. Яқинлашаётган мавсумда янги машина-ускуналар тугал текширувдан ўтиб, кейинчалик мамлакат пахта заводларини техника жиҳатидан қайта қуроллантиришга замин бўлиб хизмат қилади.

Пахта тозаловчилар ҳаётидаги шу муҳим воқеа хусусида «Союзхлопкомаш» бош конструктори Анатолий Дмитриевич Сапон билан суҳбатлашдик. У бундай деди:

— Пахтани қайта ишлаш процессида биринчи марта технологик поток принципини жорий этишга муваффақ бўлганлигимиз принципиал муҳим ҳисобланади. Янги линия олти хил типдаги машиналардан иборат бўлиб, аслида битта агрегат сифатида ишлайди. Турли вазифаларни бажарувчи аппаратлар блоки келишилган режимда ишлайди. Бутун установка ихчам, монтаж қилиш ва хизмат кўрсатиш учун қулай бўлиб чиқди.

СИФАТ ЯХШИЛАНДИ, МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ОШДИ

Айниқса машинада терилган пахтани неча марталаб тозалашга тўғри келади. Неча марта тозалаш лозимлиги келтирилган пахта тупига боғлиқ. Машина-ускунага ҳам боғлиқ бўлади. Янги схема эса бугунги кунда лозим бўлган айни режимни ўрнатишга имкон беради. Шундай қилиб сифат яхшиланади ва айни маҳалда меҳнат унумдорлиги ошади.

ЧАНГ ЧИҚМАЙДИ

Янги техника чанг чиқармасликка ҳам имкон беради. Бунинг учун қиммат турадиган ҳаво тозалагич аппаратларни ўрнатишга ҳам эҳтиёж қолмайди. Гап шундаки, поток линияда пахтага босими атмосфера босимидан паст бўлган берк камераларда ишлов берилади. Шундай қилиб машина ҳавога чанг тарқатмаслигидан ташқари ўзи цехдаги ҳавони сўриб, уни тозалаб туришга ҳам ёрдам беради.

АГРЕГАТ БЎҒИНЛАРИ

Линия регулятор-бункер билан бошланади. Қуритиш цехидан унга пахта келтириб туриладиги. Ундан кейин пахта яна қуритиш агрегатига ўтиб, хас-чўпдан тозаланади, тош кесаги ажратилади ва ниҳоят толани чигитдан ажратувчи машинага ўтади. Шундан кейин тойланади.

Ю. КРУЖИЛИН,
ЎзТАГ мухбири.

Республикамиз шаҳар ва қишлоқлари бўйлаб. Суратда: Чирчиқ шаҳридаги химиклар маданият саройининг кўриниши.
И. Глауберзон фотоси.

«АБИТУРИЕНТ-75»

МУҲИМ ОМИЛЛАР

Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент политехника институти республикамиздагина эмас, балки Иттифоқимизда энг йирик олий ўқув юртларидан бири ҳисобланади. Институтнинг кундузги, кечки ва сиртқи бўлимларида ўттиз мингдан ортиқ йигит ва қиз таълим олмоқда. Бу ерда совет ёшлари билан биргаликда Европа, Осиё, Африка ва Латин Америкасидан келган икки юздан ортиқ турли миллат вакиллари техника сирларини ўрганмоқдалар. Буларга фан докторлари ва кандидатлари фан сирларини чуқур ўргатмоқдалар.

Институтнинг кундузги бўлими олтмиш уч, кечки ва сиртқи бўлимларига эса ҳар йили қирққа яқин ихтисослик бўйича абитуриентлар қабул қилинади. Институт ҳар йили кундузги, кечки ва сиртқи бўлимларга беш мингдан ортиқ студент қабул қилади.

Институтнинг Олмалиқ, Ангрен, Чирчиқ, Бухоро, Зарафшон, Учқудуқ каби шаҳарларда филиаллари бўлиб, кириш имтиҳонлари шу ерларда ўтказилади. Институтда ва унинг бошқа шаҳарлардаги филиалларида ёшларнинг билим олишлари ва маданий ҳордиқ чиқаришлари учун ҳамма шароитлар яратилган. Бошқа шаҳарлардан келган студентларнинг беш мингдан ортиғи ётоқхона билан таъминланган. Юқори курс студентлари ишлаб чиқариш ва диплом олди практикаларини Москва, Ленинград, Киев, Новосибирск, Боку, Пардубице (ЧССР), Познань (ПХР) ва бошқа шаҳарларда ўтказадилар.

Илмга ташна йигит-қизларни танлаб олиш юқори малакали инженерлар тайёрлашда муҳим омиллардан бири ҳисобланади. Институтда бу борада бирмунча муҳим тадбирлар амалга оширилди. Институт коллективи томонидан институт ҳақида маълумот берувчи, қабул қоидалари ва кириш имтиҳонлари программасини ўз ичига олган рисола минг нусхада чоп этилди. Бир ҳафта мобайнида институт факультетларида «Очиқ эшиклар куни» ўтказилди. Олий мактабнинг «Билим» жамияти аъзоларидан бир группаси республика, область ва районларида бўлиб, битирувчи синф ўқувчилари орасида агитация-пропаганда ишларини олиб бордилар. Институтда ҳарбий хизматдан қайтган завод, фабрика, колхоз ва совхозларда ишловчи ёшларни кириш имтиҳонларига тайёрлайдиган тайёрлов бўлимлари ва тайёрлов курслари мавжуд. Кириш имтиҳонлари олдидан консультациялар ўтказилади.

Меҳнатсевар, билимга чанқоқ, ёшларни қабул қилиш институт коллективининг диққат марказида турибди.

П. МАНСУРОВ,
техника фанлари кандидати, доцент.

Д. ЮСУПОВ,
химия фанлари кандидати.

ТАРБИЯ МАВЗУИДА

ШАХСИЙ ИБРАТ

Дарахтни экиб қўйсангиз-у, унинг ортиқча шох-шаббаларини кесиб бутаб, парвариш қилмасангиз боғ эмас, чангалзорга айланиб кетади, токларни кўкартириб, сўриларга чиқазсангиз-у, уни ўз вақтида кесиб, хом ток қилмасангиз, ҳаммаёқни фойдасиз навда ва барглар босиб, соя солиб ётади-ю, аммо ҳосил бермайди. Бола тарбияси ҳам худди шунга ўхшаш, балки бундан ҳам мураккаб жабҳа. Яхши тарбия болани ота-она учун фойдали, эл учун хайрли, Ватан учун садоқатли граждан ига айлантирса, ёмон тарбия болани ошга ўртоқ, бошга тўқмоқ қилади. Боланинг ёмонлиги аввало ота-онанинг ҳузур-ҳаловатини бузади, эл-юрт олдида юзини ерга қаратади, саломатлигига путур етказади. Бундай болага умр бўйи қилинган меҳнат зое кетади.

Бир кун кўчада юк кўтариб кетаётган бир қария мадорсизланиб чўккалаб қолди.

— Отахон, дастёрларингиз йўқми, — деб сўрадик. Шунда у:

— Э, сўраманг, бир эмас, 3 та азамат ўғлим бор. Аммо, ҳаммаси бир пичоққа соп бўлмайди. Агар шу 3 танинг ўрнига битта оқибатли фарзанд бўлганда, 70 ёшимда юк кўтариб, бу каби йиқилиб-сурилиб юрмаган бўлар эдим, — деб нолиди.

Мен мана шу воқеада 3 та ўғил катта қилган, уларга бир неча йиллаб топганини едирган-ичирган, кийдирган, ўқитган отанинг меҳнати зое кетганининг шоҳиди бўлдим. Бу воқеа беихтиёр кишини ўйлатиб қўяди. Наҳотки, 3 та боланинг ҳаммаси ёмон бўлса?! Болаларини тарбиялашда ота хатога йўл қўймадимикан? Уларни меҳнатга ўргатганмикан, ҳалол ризқ едирганмикан? Кексаликда тирикчиликнинг юки остида эзилаётганига ўзи ҳам сабабчи эмасмикан? Ахир «арпа эккан— арпа, буғдой эккан — буғдой олади», — деб бежиз айтмаган-ку халқимиз.

Қўшнимиз экинига сув қуйган экан. Кичик ўғли Жўравой ўйнаб туриб сувни бекитиб қўйди. Шу орада боланинг отаси келиб, экин сувини ким тўхтатганини суриштирди. Қизи укаси Жўравой қилганини айтди. Буни эшитган онаси, югура келиб, қизини савалаб кетди:

— Нега укангга туҳмат қиласан? Қўшниларнинг болалари қилди-ку, — деди.

— Йўқ, келин, қизингизни ноҳақ уряпсиз, у отасига тўғри жавоб берди, — дедим мен жанжалга аниқлик киритмоқчи бўлиб.

Аёл мендан хафа бўлгандек қараб қўйди. У ўғлини кўр-кўрона яхши кўришини, унга бир ғубор қўнгудек бўлса ҳаммасини остин-устин қилиб юборишини билардик. Отаси ўғлимни уришмасин деб ёлғон гапирди, ҳатто тўғри сўзлагани учун қизини койиди ҳам. Мана шунда мен, она истар-истамас ўз фарзандини ёлғон сўзлашга мажбур этаётганининг гувоҳи бўлдим.

Ота-онадан ёлғончиликни ўрганган бола аввало ўз ота-онасини алдайди. Сўнгра ўртоқларини, ўқитувчиларини, секин-аста эл-юртни алдайдиган қаллобга, иғвогарга айланади.

Маҳалламизда Олим киморбоз деган одам бўлар эди. У умр бўйи ҳеч ерда ишламай, қимор ўйнаб, беданавозлик қилиб ҳаёт кечирди, ичди, наша чекди, охири гиёванд бўлиб қолди. Қариб, кучдан толган бу «бечора»нинг қўлидан ҳеч иш келмас, унга ҳеч ким бир бурда нон бермас, бола-чақа олдида обрўси йўқ, ичадиганига ҳам пул тополмас эди. Кейин у ёш болаларни ишга солиб, қимор ўйинига ўргата бошлади. Болалар уйларидан пул ўғирлаб чиқиб, унинг бошчилигида қимор ўйнашар, Олим киморбоз эса ютган боладан чўтал пули олар, унга наша олиб чекар, шу билан қорнини тўйғазар эди. Ота-оналар буни билиб қолиб, дарҳол бу маразнинг олдини олишди. Лекин, афсуски, бир-иккита ота-онаси бепарво болалар Олим киморбозга эргашиб, чет-четларда, унинг таъсирида қимор ўйнашга, бедана уриштиришга берилиб, шу йўл билан топилган пулни ичкилик ичишга, чекишга сарф қила бошладилар, ўғирликни ҳунар қилиб олдилар. «Ўғри уйдан чиқади» деганларидек бу болалар дастлаб оталарининг пулларини, оналарининг мол-ашёларини ўғирлаб, уйларининг қут-баракасини учирдилар; оила аъзоларининг бир-бирига ҳурмат ва ишончини йўқотдилар, уларнинг ҳузур-ҳаловатини буздилар. Кейин аста-секин қўни-қўшни, эл-юртнинг, давлатнинг мол-мулкига қўлларини чўздилар. Оқибатда эса, улар қўлга тушиб, ўз қилмишларига яраша жазога гирифтор бўлдилар.

Ота-она ишлаган ҳолда, болани худа-беҳудага кўчага чиқармаслиги, уни уй иши билан банд қилиб тарбиялаши мумкинми? Мумкин. Бунинг учун ота-она ишга кетиш олдидан, шу куни уйда ва кўчада қилиниши лозим бўлган юмушларни ёшига қараб болаларига тақсимлаб бериши шарт. Уйда супуриш-сидириш, пол ювиш, кечки овқатнинг масаллиқларини тўғраб тайёрлаш, рўзғор учун зарур бўлган кам-кўстларни бозордан келтириб қўйиш; қариндош-уруғлардан хабар олиш, улар билан қилинадиган борди-келди ишларини бажариш, дарс тайёрлаш, маълум китобнинг фалон бобини ўқиб қўйиш каби кундалик юмушларни тақсимлаб бериш ва кечқурун ишдан келгач, шу буюрилган ишларнинг бажарилган-бажарилмаганини тергаб текшириш лозим. Яхши қилинган иш учун болани мақтаб рағбатлантириш, чала ёки бутунлай бажарилмаган иш учун танбеҳлаб, уни мутлақо бажариш учун қатъий талаб керак. Уй иши ҳеч қачон тамом бўлмайди. Бир хил ота-оналар катта-катта ўғил-қизлари бошларини қаерга уришини билмай турганлари ҳолда, ҳамма ишни ўзлари қилаверадилар, баъзилари эса, қизларини рўзғорда ишлатадилар-у, ўғилларининг қўлини совуқ сувга урдирмайдилар. Ваҳоланки, атак-чечак қилган кундан бошлаб ҳар бир болани, ўғил-қиз бўлишидан қатъий назар, ўзига муносиб ишга солиш, уни меҳнатга кўниктириб бориш лозим бўлади.

Гўдаклигимдаги бир воқеа ҳали-ҳали эсимда: кўрпа қавиб ўтирган онам билан холам айвон токчасининг лабида турган қайчини олиб келишни буюришди Токчага бўйим етмасди. «Чўз бўйингни, чўз! Ана, етай деб қолди!» — деб қизиқтиришарди улар. Мен бўйимни чўза-чўза мурғак оёқларимни тагсинчга қўйиб, амаллаб қайчини олдим. Севиниб кетган эдим. Оналарим эса:

— Ана, қўли токчага етди, боламиз катта бўлиб қолди! Ана, тойим қайчи келтириб берди, дастёр бўлиб қолди, — деб эркалашарди.

—Кел ўғлим, қани бир ачом қилайлик! — деб галма гал бағриларига босиб, у юзимдан-бу юзимдан ўпишарди.

Ёшим 70 га бориб қолган бўлса ҳам бу тантанавор дамни ҳеч эсимдан чиқазмайман. Марҳума оналаримнинг меҳрибонликларини эслаб, ҳали-ҳали қувонаман.

Авваллари буни бир эркалаш деб ўйлаб юрар эдим. Кейин тушинсам, бу меҳнатга рағбатлантириш экан!. Дарҳақиқат, биз ёшлигимиздан уй-рўзғор икир-чикирларининг ҳаммасини қилишга, тўй-ҳашамларда қўлларимизни қовуштириб қараб турмасликка, ҳар нарсага уринишга, кейин-кейин катта-катта маъракаларга бош-қош бўлишга одатланиб кетдикки, бу бизни ҳам одамийликка ўргатди, ҳам обрўга эга қилди. Ўғил-қизларимизни ҳам шу йўсинда тарбиялашга ҳамиша эътибор берамиз. Шундай экан, болалар тарбиясида ота-онанинг ҳаёт услуби, ҳикматлари, шахсий ибрати бебаҳо хазинадир.

Иноят МАХСУМОВ.

![Ўзбекистон Ахборот]

Ўзбекистон Ахборот

ИЖОДИЙ КЎРИК ВА САФАРЛАР

Ҳар йили ёзда театрлар, ашула ва рақс ансамбллари, бадиий ҳаваскорлик коллективлари гастролга чиқиб, ўз санъатларини қўшни республика, область ёки шаҳарларда намойиш этиши анъанага айланиб қолган. Шу кунларда редакцияга республикамиз санъати ҳаётига оид кўплаб хат-хабарлар келиб турибди. Қуйида шулардан айримлари билан танишасиз

ТЕРМИЗ. Республика Қишлоқ хўжалиги ва Маданият министрликлари фашистлар Германияси устидан қозонилган Буюк Ғалабанинг 30 йиллигига бағишлаб колхоз ансамблларининг кўригини ўтказишга қарор қилган эдилар. Яқинда Термиз шаҳридаги М. Горький номли маданият ва истироҳат боғида Сурхон воҳаси бадиий ҳаваскорлари кўригининг якунловчи даври бўлиб ўтди. Жюри аъзолари Сариосиё районидаги Ленин номли колхознинг «Баҳор», Денов район маданият уйи қошидаги «Қувонч» ансамбллари кўрикка пухта ҳозирлик билан келганликларини алоҳида таъкидладилар.

Шу йил 31 августдан 7 сентябргача Польша Халқ Республикасининг Закопан шаҳрида тоғли районлар халқ фольклорига бағишланган саккизинчи халқаро фестиваль ўтказилади. Фестиваль ҳаваскорлик коллективларининг ашула, рақс ва музика соҳасидаги ютуқларини кенг ёйишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Бойсун район маданият уйи қошида ташкил топган «Шалола» халқ ашула ва рақс ансамбли ана шу масъулиятли анжуманга борадиган бўлди. Шу кунларда ансамбль иштирокчилари янги программа асосида махсус томошалар тайёрлашаяпти.

Ж. ХАЛИЛОВА.

КАТТАҚЎРҒОН. Шаҳар драма театрида яқинда яна бир янги спектакль саҳналаштирилди. Ҳайитмат Расулнинг «Қайсар қайнона» деб аталган бу комедияси чўлқувар ёшлар ҳаётини акс эттиради.

Ҳамза номли ўзбек давлат академик драма театрининг бир группа санъаткорлари яқинда бу ерда драматург Назир Сафаров ва Яздон Худойқуловларнинг «Лукаш ботир» драмасини намойиш этдилар. Томоша сўнгида асар бош қаҳрамони билан учрашув ўтказилди.

Ҳ. САМАТОВ.

ТОШКЕНТ. Тўқимачилик комбинатининг Ю. А. Гагарин номли маданият саройида Халқаро хотин-қизлар йилига бағишлаб адабий кеча ўтказилди. Республика пойтахтининг йирик корхонаси вакиллари иштирок этган кечада донгдор тўқувчилар Ленин ордени кавалери Е. Губина, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Л. Казанцева, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг шарқшунослик институти директори, тарих фанлари доктори С. Азимжонова ва Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти ва Жавоҳарлал Неру номидаги халқаро мукофот лауреати шоира Зулфия сўзга чиқдилар. Кеча охирида А. Навоий номли Катта академик театр артистлари концерт қўйиб беришди.

Б. САЙДАЛИЕВ.

АНДИЖОН. М. Горький номли Фарғона область ўзбек музикали драма ва комедия театри гастроллари давом этмоқда. Театр ижодий коллективининг «Танбур ноласи», «Завқий», «41-йил зилоласи», «Тўйдан кейин томоша» спектакллари ва икки бўлимдан иборат концерт программаси андижонлик томошабинларда катта таассурот қолдирди.

Ўз навбатида андижонлик санъаткорлар ҳам ижодий сафарга чиқдилар. Самарқандлик санъат муҳлислари улар ижросида «Ошиқ Ғариб ва Шоҳсанам», «Нурхон», «Холисхон», «Меҳрибонлар» каби саҳна асарларини томоша қиладилар.

Шаҳардаги Алишер Навоий номли маданият ва истироҳат боғида «Кулги кеча»си ўтказилди. Кечада машҳур аскиячилардан Абдулҳай махсум Қозоқов, Мамажон ака Мадаминов ва бошқалар янги, беғубор аския пайровлари билан кулги ихлосмандларини хурсанд қилишди. Фарғоналик ака-ука Зайнобиддин ва Мадамин Юсуповлар ижросидаги ичак узди ҳажвий ҳикоялар томошабинлар томонидан илиқ қаршиланди.

Н. ИНОҚОВ,
М. ТУРДИЕВ,
Н. АБДУСАЛОМОВ.

СССР ХАЛҚЛАРИ VI ЁЗГИ СПАРТАКИАДАСИ

УЧ ЧЕМПИОН

Мамлакатимизнинг бир неча шаҳрида олтинчи спартакиаданинг финал мусобақалари ўтмоқда. Республикамиз терма командалари аъзолари ўзларига билдирилган ишончни оқлаб, бугунги кунгача 18 медаль— тўртта олтин, тўртта кумуш ва ўнта бронза медаль олишга муваффақ бўлдилар. Кейинги кунларда Ўзбекистон вакилларидан яна уч киши спартакиада чемпиони бўлди.

САМБО. Боксчилардан кейин спорт делегациямиз жамғармасига энг кўп очкони самбочилар келтиришса керак, деган тахмин тўғри бўлиб чиқди. Тбилисидаги мусобақада Самарқанд пединститути студенти Баҳром Оқилов (48 кг гача вазнда) билан бухоролик Собир Қурбонов (74 кг гача вазнда) жуда яхши мусобақалашиб, фахрий шоҳсупанинг энг юқори поғонасига кўтарилишди. Андижонлик Е. Подолякин эса бронза медалли бўлди. Умумкоманда ҳисобида тўртинчи ўринни олган самбочиларимиз очкоси 130 га етди.

ҚАЙИҚ ҲАЙДАШ. Бекободлик Владимир Мустафоев бош бўлган тўрт кишилик қайиқ 2 минг метрни беш минуту 54,2 секундда сузиб ўтиб, маррага биринчи бўлиб келди. Ўзбекистон спортчисидан ташқари Л. Кошель (Ленинград), Ю. Якимов (Новгород) ва В. Буткуслар (Каунас) ҳам спартакиада олтин медалларини олдилар.

Редактор ўринбосари
Х. ЁДГОРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Мультфильм. 18.15 — Санъат гунчалари. 18.45 — «Прогресс» программаси. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — Социализм дунёси (Москва). 20.00 — Ота-оналар университети. 20.30 — Фильм-концерт. 20.50 — **«Ахборот».** 21.10 — СССР халқлари адабиёти. Г. Марков. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Пахта ва сув.** 22.50 — Танбур тароналари. 23.20 — Спорт кундалиги. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 16.55 — ТОШКЕНТ. 17.55 — МОСКВА. **Эски шахта сири** (3—4-сериялари). 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — Харидорлар клуби. 20.00 — Концерт. 20.30 — СССР Олий Совети депутатлари ҳикоя қиладилар. 20.45 — **Оловнинг бўйсундирилиши** (2-серия). 22.00 — Шифокор экрани (Тошкент). 22.30 — Театр учрашувлари. 24.00—СССР халқлари спартакиадаси. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Қувноқ дўстлар. 20.35 — Музикали кўрсатув. 21.15 — Тошкент янгиликлари. 21.30 — Реклама. 21.45 — Бадиий фильм.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Эсавер, шамол! — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Туҳмат қурбони — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (11.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.00, 21.00).

Манзил томон кетяпман — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (12.00, 16.00, 18.00, 21.30)

Эҳтиёт бўл, Зузу! — «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Соколово—«ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

«Кўк илон» ҳалокати — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА
(20.45 да бошланади)

Манзил томон кетяпман — «ХИВА».

Эсавер, шамол!—«ФЕСТИВАЛЬ».

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ БЎЙИЧА ДАВЛАТ ҚОМИТЕТИНИНГ

Ленин орденли ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Таштекстильмаш» заводи қошидаги 87-шаҳар ҳунар-техника билим юрти 1975—1976 ўқув йили учун ўқувчилар қабул қилади

Билим юрти қуйидаги юқори малакали мутахассисларни тайёрлайди: ТОКАРЛАР, ФРЕЗЕРЧИЛАР, ЙИҒУВЧИ-СЛЕСАРЛАР, РЕМОНТЧИ-СЛЕСАРЛАР, ТУНУКАСОЗ СЛЕСАРЛАР, ФОРМОВКАЧИЛАР, ЭЛЕКТРОМОНТЕРЛАР, ГАЗ ЭЛЕКТР ПАЙВАНДЧИЛАРИ, АВТОМАТИК ВА ЯРИМ АВТОМАТИК СТАНОКЛАР ОПЕРАТОРЛАРИ, ДУРАДГОРЛАР.

Ўқиш муддати 1-2 йил.

Билим юртига 8-10 синф ҳажмида маълумоти бўлган 15 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқувчилар 3 маҳал иссиқ овқат, формали кийим-кечак, 33 процент иш ҳақи билан таъминланадилар. Формовкачилик группасининг ўқувчиларига ойига 40 сўм миқдорида стипендия тўланади. Шаҳар атрофидан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

ЗАВОД ҚОШИДА КЕЧКИ МАКТАБ ВА ТЕХНИКУМ ИШЛАЙДИ. АЪЛОЧИЛАРГА ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА КИРИШ УЧУН ЙЎЛЛАНМА БЕРИЛАДИ.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларини топшириш лозим: директор номига ёзилган ариза, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, маълумоти ҳақида ҳужжат, яшаш жойи ва ота-онасининг иш жойидан справкалар, мактабдан олинган характеристика, 3х4 см. катталикдаги 6 та фотосурат.

Ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) соат 8 дан 16 гача қабул қилинади.

Адрес: Тошкент шаҳар, Текстильная кўчаси (7, 9, 11, 14, 21, 24 трамвай, 2, 6, 18, 13, 15, 16 троллейбус, 2, 3, 18, 45, 50, 54, 58 автобусларнинг «Соцгородок» бекати).

ФАРҒОНА АҲОЛИГА МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ТЕХНИКУМИ
1975—1976 ЎҚУВ ЙИЛИГА қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТЕХНИК-МЕХАНИКЛАР: уй хўжалик электр аппаратлари, телевизион техника ва радиореле алоқаси, енгил автомашиналарни ремонт қилувчи техник-механиклар;

ТЕХНИК-ТЕХНОЛОГЛАР: тикувчилик ишлаб чиқариш, бухгалтерия ҳисоби, маиший хизмат кўрсатиш корхоналарида планлаштириш, кийимларни химиявий йўл билан тозалаш ва бўяш.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ: 8-синфни битирганлар учун она тилидан (диктант), математикадан (оғзаки), 10-синфни битирганлар учун она тили ва адабиётдан (иншо), математикадан (оғзаки)

Кийимларни химиявий йўл билан тозалашга кирувчилар она тили ва адабиётидан (иншо), химиядан (оғзаки).

Техникумга кирувчилар ариза билан биргаликда қуйидаги ҳужжатларни қўшиб топширишлари лозим: ўрта маълумот тўғрисидаги аттестат ёки 8-синфни битирганлиги ҳақида гувоҳноманинг асли ва натариус тасдиқлаган кўчирма, медицина справкаси (286-форма), 3 та (3х4) фотосурат, оилавий аҳволи ҳақида справка, область маиший хизмат кўрсатиш бошқармасидан йўлланма, паспорт ва ҳарбий билет шахсан кўрсатилади.

АРИЗАЛАР 1 АВГУСТГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ 1 АВГУСТДАН 20 АВГУСТГАЧА ЎТКАЗИЛАДИ.

Техникум адреси: Фарғона район, Аввал қишлоғи.

ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: **гидрогеология, инженерлик конструкциялари, чизма геометрия ва чизмачилик;**

кафедра доцентлари: **сиёсий иқтисод, олий математика, ҳисоблаш математикаси, физика, машина деталлари ва механизмлари назарияси, қишлоқ хўжалик машиналари, гидравлика, қишлоқ хўжалик мелиорацияси, сув энергиясидан фойдаланиш, электропровод ва қишлоқ хўжалигида электр энергиясини қўллаш, қишлоқларда аҳоли яшайдиган пунктларни планлаштириш ва ободонлаштириш;**

кафедра катта ўқитувчилари: **рус тили, химия, металлар технологияси, қишлоқ хўжалик машиналари, гидравлика, гидроиншоотлари, гидромелиоратив системалар эксплуатацияси, электропривод ва қишлоқ хўжалигида электр энергиясини қўллаш, жисмоний тарбия ва спорт;**

кафедра ассистентлари: **назарий механика, сув энергиясидан фойдаланиш, ер лойиҳаси (2), гидрология, қишлоқ хўжалигида сув таъминоти, қишлоқларда аҳоли яшайдиган пунктларни планлаштириш ва ободонлаштириш.**

Конкурс муддати — 4 августгача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, ГСП, Қори-Ниёзий кўчаси, 39-уй.

СТЕНОГРАФИЯ ВА МАШИНКАДА ЁЗУВ РЕСПУБЛИКА КУРСЛАРИ

кундузги ва кечки бўлимларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Машинкада ёзув ва иш юритувчилик таълими билан стенографистка,

иш юритувчилик билан (стенографиясиз) **машинистка.**

Курсларда секретарь типидаги хизматчилар қуйидаги ихтисослар бўйича тайёрланади.

Юқори тезликда стенографик хатларни ёзиб оладиган секретарь-стенографистка-машинистка.

Ўзбек ва рус тилларида иш олиб борадиган секретарлик ишлари билимидаги секретарь-машинистка.

Республикада секретарь типидаги хизматчиларга ҳар томонлама ошиб бораётган талаб ва эҳтиёжни инобатга олиб, корхона ва ташкилотлар йўлланмаси билан шартнома асосида турли хил қисқа муддатларда секретарь ходимлар тайёрлаб бериш усули ҳам қўлланилмоқда.

Ўқувчилар ва ҳужжатларни қабул қилиш йил бўйи узлуксиз давом эттирилади.

БИРИНЧИ ПОТОК УЧУН АРИЗАЛАР 30 АВГУСТДАН БОШЛАБ ҲАР КУНИ ЭРТАЛАБ СОАТ 9 ДАН 20 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишлар 1 сентябрдан бошлаб юборилади.

Маълумотлар учун қуйидаги адресга мурожаат қилинг: Тошкент шаҳри-3, Олмазор кўчаси, 174-уй. (Бешёғоч, Комсомол кўли ёнида).

Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари ўзбек тили ва адабиётини ўқитиш методикаси кафедрасининг катта ўқитувчиси Ҳ. Убайдуллаевга умр йўлдоши

Муқаддамхон УБАЙДУЛЛАЕВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000. ГСП. Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.
Р. 16084. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583 Б. — 160.